

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА

#421

ЛИСТ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ
ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ

ИНТЕРВЈУ
ПРОФ. ДР
САША МУЈОВИЋ
ЕПЦГ ВИШЕ
ОД ПРИВРЕДНОГ
ПАРТНЕРА
► страна 22

ИЗДВОЈЕНА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ОИЕ
У СКЛАДУ СА
ЕНЕРГЕТСКИМ
ТРЕНДОВИМА
► страна 8

ХЕ „ПИВА“:
ОСТВАРЕНА
ТРЕЋИНА
ГОДИШЊЕГ
ПЛАНА
► страна 16

ЕПЦГ- ЖЕЉЕЗАРА НИКШИЋ
ЗВАНИЧНО ОТВОРЕНА

Сви на добитку

► страна 4

#421 САДРЖАЈ

ЛИСТ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ

Предсједник Одбора директора
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Руководилац Сектора за
корпоративне комуникације
ТОМАШ ДАМЈАНОВИЋ
tomas.damjanovic@epcg.com

Извршни директор
НИКОЛА РОВЧАНИН

Шефица службе за односе
са јавношћу и маркетинг
МИЛИЦА АБРАМОВИЋ
milica.abramovic@epcg.com

Главни и одговорни уредник
МИОДРАГ ВУКОВИЋ
miodrag.vukovic@epcg.com

Новинари
ТАТЈАНА КНЕЖЕВИЋ ПЕРИШИЋ
tatjana.perisic@epcg.com

МАРИЈА ВУКОТИЋ
marija.vukotic@epcg.com

ДРАГАНА Б. МИЈУШКОВИЋ
dragana.mijuskovic@epcg.com

Уредник фотографије
ЗОРАН ЂУРИЋ
zoran.djuric@epcg.com

Дизајн и припрема за штампу
БЛАЖО ВЕЉОВИЋ
veljovic.pg@gmail.com

Адреса редакције:

Улица Вука Караџића 2, Никшић

Тел/Факс:

040/204-223

e-mail:

list.epcg@epcg.com

веб сајт:

www.epcg.com

Издавач:

Електропривреда Црне Горе АД Никшић

Тираж:

1400

Штампа:

Grafo Group

10

У посјети Дирекцији
за управљање
енергијом

18

Интервју:
Мартин Таласан

24

Представљамо:
Јован Цицимил, најбољи
радник из ХЕ „Пива“

25

Електропривреда нови
спонзор Параолимпијског
комитета

30

Репортажа:
Путовање Босном и
Херцеговином

ISSN
1805136

НИКШИЋ
МАРТ
2023.

4

ТЕМА БРОЈА
Сви на добитку

14

СНАБДИЈЕВАЊЕ
У претходној години
око 400.000 позива

17

РУП
Ширење рударског басена

17

ЦЕДИС
Подршка Шаховском
савезу Црне Горе

8

ПРЕДСТАВЉАМО
У складу са енергетским
трендовима

16

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА
Остварена трећина
годишњег плана

21

ДРУШТВО
Реновирана лабораторија
за основе електротехнике

22

ИНТЕРВЈУ
ЕПЦГ више од
привредног партнера

28

СА СВИХ СТРАНА

26

ПОВОДИ
Деценије успјешног рада

32

СПОРТ И ШАХ
Шахисти ЕПЦГ
најбољи у „цугеру“

32

МУДРЕ МИСЛИ

33

Наградна игра

35

Никола Тесла

Детаљ са отварања Жељезаре Никшић

ЕПЦГ- ЖЕЉЕЗАРА НИКШИЋ ЗВАНИЧНО ОТВОРЕНА

Сви на добитку

Нови почетак некадашњег индустријског гиганта, симболичним пресецањем ланца на великој капији Фабрике, крајем фебруара ове године, озваничио је председник Одбора директора Електропривреде Црне Горе Милутин Ђукановић. Свечаном чину присуствовали су премијер Дритан Абазовић и председник Општине Никшић Марко Ковачевић.

**Миодраг Вуковић
Драгана Б. Мијушковић
Стефани Ераковић**

Раде Радојевић, један је од 197 бивших радника Тошчелика који су уговором о дјелу ангажовани на припреми за покретање производње у новооснованој компанији

„ЕПЦГ – Жељезара Никшић. У бившој фабрици провео је 19 година. Радио је на контроли квалитета, односно изради сертификата. Радује се новом почетку. Тренутно пописује имовину. Са пуно посвећености приступио је задатку који му је додијељен и са пуно оптимизма гледа на будућност.

– Покретање Жељезаре од стране

ЕПЦГ представља будућност радника и њихових породица, истиче задовољно Радојевић.

Добио је, каже Раде, прилику да поштено ради и да обезбједи егзистенцију за своју породицу.

– Испуњен је наш сан. Борили смо се за наших 200 мјеста и надам се изборили за још барем три пута толико радних мјеста у новој фирми ЕПЦГ – Жељезара Никшић. Жељезара је од 1956. године генерације радника подигла и одхранила са својих плата. Ми се само надамо да ће се то све наставити, јер ова фабрика је била мотор развоја Никшића и Црне Горе, оптимистичан је Радојевић.

Током посјете ЕПЦГ Жељезара застали смо и још неке бивше раднике Тошчелика, који вриједно проводе прве радне дане у новооснованој фирми. Један од њих је и Милун Тодоровић, који је као и Раде у жељезари био запослен

у Сектору за испитивање квалитета. Радио је, каже, више од деценије.

– Ово значи доста за мене лично, за моју породицу и за град. Поручујем менаџменту: „Само напријед, уз осмијех каже Милун.

Подсјетимо, Тошчелик, који је имовину никшићке фабрике купио 2012. године за 15,1 милион еура, у марту 2021. обуставио је производњу, а 1. септембра прошле године отпустили су свих 229 производних радника.

Сада са пуно оптимизма гледају на будућност. Такав утисак смо стекли из разговора са радницима који ужурбано раде на стварању услова за што скорији почетак производње у фабрици која је недавно поново отворила своје капије.

А нови почетак некадашњег индустријског гиганта, симболичним пресецањем ланца на великој капији Фабрике, крајем фебруара ове године, озваничио је председник Одбора

Ђукановић: Морамо да вратимо култ рада

– За Жељезару постоји бизнис план. У почетку би требало да почне да ради 300 радника. Нађите сличан случај, до сада, у Црној Гори. А постоји наставак тог бизнис плана. И ми се нећемо задовољити док у Жељезари не видимо да ради 1000 радника. А имамо велике шансе. Само да нас Жељезара прати у области енергетике, па би било довољно посла. А, наравно, она ће се и даље бавити прерадом метала, отвараћемо нове погоне, имамо идеје, нећу да будем претенциозан и кажем: имамо јасну визију, казао је отварајући новоосновану компанију ЕПЦГ – Солар градња Милутин Ђукановић, председник Одбора директора ЕПЦГ.

Ђукановић је подсјетио да је Никшић, прије тридесет и више година, служио за југословенски Манчестер.

– У великој Југославији имао је у односу на број становника највећи број реалних радних мјеста у производном сектору. Кроз област енергетике и металопераде убијеђен сам да можемо да отворимо нових на стотине и стотине радних мјеста, поручио је Ђукановић.

Навео је да ће осим жељезараца, у простор нове фирме да пређе и, како је казао, наша компанија која прва, послје четрдесет година, прави нове вриједности, то је ЕПЦГ.

– Имамо све предуслове створене, али лако је планирати и пројектовати. Мора да се ради. Морамо да вратимо у Никшић и у Црну Гору култ рада, да грађани буду свјесни да од поштеног рада може добро да се живи. И вријеме је да прођу такозване комбинације које су биле синоним претходног периода и да се на одређеним комбинацијама зарађују енормна богатства, истакао је председник Одбора директора ЕПЦГ.

Ђукановић се обратио и бившим радницима Тошчелика.

– Господо радници, ви сте најзаслужнији што је Жељезара, коначно, враћена у државне руке. И једна етапа ваше побједничке борбе се завршава. Од овога момента, ми очекујемо од вас да будете одговорни и дисциплиновани, да стварате нову вриједност. Стварајући нову вриједност, много више људи ће добити шансу да се запосли. Без нових пројеката, нових инвестиција, тешко можемо доћи до нових радних мјеста. А само у области енергетике, толико имамо идеја, толико имамо потенцијала, да имамо шансу не да отварамо на стотине радних мјеста, напротив, можемо и на хиљаде радних мјеста, не сумњамо у подршку локалне самоуправе, како Никшића, тако и осталих градова, очекујемо снажну подршку и Владе Црне Горе, да се ломе неке административно-правне баријере које, због баналних ствари, заустављају огромне инвестиције, казао је Милутин Ђукановић, председник Одбора директора ЕПЦГ закључивши свој говор ријечима: „Запала ме је та част да изговорим ту реченицу: „Данас је отворена ЕПЦГ Жељезара Никшић. Хвала вам, живјели и биће још оваквих подвига и подухвата“.

Абазовић: Никшићу је поново свануло

Премијер Абазовић је казао је отварање ЕПЦГ- Жељезара Никшић један од најљепших дана у његовом мандату и да је поносан што су скинули ланце са капије Жељезаре.

– Жељезара је у оваквом или онаквом облику радила и у претходном периоду, али уз бројне проблеме. Вјерујем да су ти дани иза нас. Послје 30 година Никшићу је свануло, отварају се фабрике, ви добијате своја радна мјеста, истакао је Абазовић.

Милун Тодоровић

Раде Раојевић

директора Електропривреде Црне Горе (ЕПЦГ) Милутин Ђукановић. Свечаном чину присуствовали су премијер Дри-тан Абазовић и председник Општине Никшић Марко Ковачевић.

Ђукановић је том приликом најавио да ће у почетку бити отворено 300 радних мјеста, али да се неће задовољити све док у Жељезари не буде уложено хиљаду радника.

Ускоро ће и конкурс за постепено попуњавање радних мјеста у будућим погонима новоосноване компаније. Претходно потребно је донијети и Правилник о систематизацији радних мјеста, на чијој изради се интезивно ради.

Сви радници бивше жељезаре, са којима смо разговарали, сигурни су да ће управо њихове пријаве бити у првом плану, јер сигурни су да их фаворизује велико искуство и знање.

– Ми требамо овој компанији, саглас-

Детаљ са отварања Жељезаре Никшић

Ковачевић: Општина добила нове развојне могућности

Председник Општине Никшић Марко Ковачевић подсетио је за наш лист да је улога локалне управе, када је у питању подухват куповине имовине Жељезаре од стране ЕПЦГ, била иницијална.

– Од када смо преузели функције у локалној управи пратили смо проблем радника Жељезаре и размишљали о томе како да се то адекватно ријеши. На крају смо као резултат промишљања у једној наизглед безизлазној ситуацији понудили опцију која је била, испоставиће се, свјетло на крају тунела. Држава Црна Гора и ЕПЦГ су вишеструко увећале имовину, радници ће наставити да раде, а општина Никшић добија нове развојне могућности, истиче Ковачевић.

Поручио је да постоје одлични бизнис планови, које је презентovala ЕПЦГ, а и ми као општина сада можемо да страном инвеститорима понудимо више могућности. У центру нашег интересовања увијек ће бити бољи живот грађана и рјешавање проблема које они имају. Са овим потезом већ смо учинили више него све управе у претходном периоду. Нећемо на овоме стати, поручио је Ковачевић.

ни су без изузетка.

Но, прије тога потребно је створити услове, за које је менаџмент новоосноване компаније веома заинтересован и на томе посвећено ради.

Извршни директор Ђорђевић Манојловић каже да је направљен план припремних радова који би требало да буду завршени до средине априла.

– Формирали смо екипе за чишћење круга, чишћење хала, попис покретне и непокретне имовине, као и имовине ван круга. Оформили смо тимове који већ раде посао предвиђен задацима за овај први период. Рачунамо да ће до средине априла припремни радови бити завршени, истиче Манојловић.

Осим чишћења и сређивања круга фабрике и погона тренутно се пресељава и фирма ЕПЦГ – Солар градња, као и магацини.

– Кренули смо одмах са сређивањем управне зграде, као и једног од магацина гдје ће се преселити ЕПЦГ – Солар градња и то би била прва активност која ће се реализовати, истиче Манојловић.

Манојловић подсјећа да су Бизнис планом фирме препозната четири програма: Конструкција, Подконструкција, Соларне електране и Ковачница.

– Бизнис план је урађен у складу са импутима које треба да пратимо у односу на потребе ЕПЦГ и тржишта. Од четири планирана програма: програма конструкција, подконструкција, израде соларних електрана и програма ковачнице у старту ћемо ићи са израдом конструкција за потребе соларних електрана ЕПЦГ и подконструкција, објашњава Манојловић.

Додао је да је тренутно у току процес набавке линије за комплетну производњу и да ће убрзо бити расписан тендер за јавну набавку.

– Рок за испоруку тих машина је шест мјесеци, а прије тога ћемо почети да радимо са увозним профилима, појаснио је Манојловић.

Први приоритет је, ипак, изградња соларне електране којој се већ приступило.

– Снимљени су кровови и већ смо у фази припрема за почетак рада. У току је и израда пројеката, да би се видјело колика се снага може инсталирати, но прво ће свакако кренути да се ради електрана која би била од 5 до 10 MW – јасан је извршни директор ЕПЦГ – Жељезара Никшић.

Успјешно превазиђене све (не)очекиване препреке

Преговарачком тиму ЕПЦГ који је предводио председник Одбора директора Милутин Ђукановић у преговорима о куповини имовине бивше фабрике, који су били тешки, често и исцрпљујући, пуно је значила и стручна подршка колега из Дирекције за правне послове, које су пружиле адекватан правни сервис.

– Вишемјесечни преговори са представницима продавца прошли су кроз неколико различитих фаза од којих је свака представљала посебан изазов. Из перспективе надлежности Дирекције за правне послове, најзахтјевнији дио читавог процеса била је фаза преговора у којој је начелни договор требало правно артикулисати кроз одговарајуће уговорне одредбе. Током преговора који су вођени у веома сложеном амбијенту, детерминисаном околностима на које ЕПЦГ није могла утицати, неријетко смо се суочавали са тзв. “deal-breaker” факторима, каже извршни руководилац Дирекције за правне послове ЕПЦГ Мићун Милатовић.

Милатовић је казао да се, паралелно са превазилажењем таквих (не) очекиваних препрека, захваљујући труду и беспштедној преданости свих чланова нашег тима, водило рачуна о сваком детаљу уговора.

– Бројне колегинице и колеге из Сектора за правну праксу и подршку менаџменту и Сектора за имовинско правне и административне послове, уз збиља свесрдну подршку неких колега из Главне финансијске дирекције, дали су немијерљив допринос успјешној реализацији целокупног процеса. У том смислу, постоји нарочито осјећање професионалне сатисфакције због улоге коју је наша Дирекција имала у креирању једног од битних предуслова даље имплементације стратешке визије развоја компаније, рекао је Милатовић.

Жељко Пекић

ДИРЕКЦИЈА ЗА ОБНОВЉИВЕ ИЗВОРЕ ЕНЕРГИЈЕ

У складу са енергетским трендовима

У Дирекцији тренутно систематизовано 66 радних мјеста, од којих је 40 попуњено из интерних ресурса. Пројекат Солари у складу са очекиваном динамиком

Организација

Одбор директора Електропривреде Црне Горе АД Никшић, на сједници у децембру прошле године, донио је Правилник о измјенама и допунама правилника о организацији Друштва, чиме је Дирекција за обновљиве изворе (ДОИЕ) издвајањем из ФЦ Производња добила самосталност у раду.

Измјенама и допунама поменутог акта, подсјећа Пекић, ДОИЕ је конституисан од Сектора за пројектовање, мониторинг и фактурисање и Сектора за комуникација и магацинско пословање. Ту је и Сектор за одржавање, али радна мјеста ће бити утврђена када се за тим укаже потреба са аспекта рада Дирекције.

– Унутар Сектора за пројектовање, мониторинг и фактурисање су три службе и то: Служба за пројектовање, Служба за мониторинг и Служба за фактурисање фотонапонских система (ФНС). И унутар Сектора за комуникацију и магацинско пословање су три службе и то: Служба за комуникацију и односе са институцијама, Служба за комуникацију са ОИЕ потрошачима и Служба за логистику и магацинско пословање, наводи Пекић.

Извршни руководилац Дирекције за обновљиве изворе енергије (ДОИЕ) Жељко Пекић наводи да је то млада дирекција која тек треба да доживи експанзију и пуну снагу кроз инсталирање 100MW соларних панела.

Дирекција је задужена за реализацију пројекта Солари 3000+ и 500+ (30MW), као и за Солари 5000+ (70MW).

– За пројекат Солари 3000+ и Солари 500+ (30MW), до краја фебруара ове године, техничке услове испунило је 1959 потрошача. Уговор је потписан са 1651 потрошачем док су фотонапонски системи монтирани код 1378 потрошача. За пројекат Солари 5000+ (70MW), закључно са 1. мартон, пријавило се 5185 потрошача, истиче Пекић, који је уједно и менаџер поменутих пројеката.

Са задовољством наводи да се лако стварају нормативни правни услови који ће знатно убрзати реализацију пројекта Солари.

– Крајем јула Скупштина Црне Горе усвојила је, на предлог ЕПЦГ, измјене и допуне Закона о планирању простора и изградњи објеката, којим се укида израда Идејно техничког рјешења за објекте до 30kW, што у великој мјери поједностављује и значајно убрзава реализацију комплетне инвестиције. Исто тако, крајем августа, Одбор директора, доноси Одлуку да се пројекат за правна лица прошири до 300kW, из разлога што велики број правних лица којима би по основу потрошње треба да припадне систем од 10 до 30kW немају довољно кровне површине, казао је Пекић.

Пекић истиче да је све више инвеститора заинтересовано за изградњу енергетских објеката за производњу струје из обновљивих извора. О томе свједочи и информација да је планирана изградња двије соларне електране, у Шавнику и у Цетињу.

Извршни руководилац ДОИЕ објашњава да ће ЕПЦГ, по основу ослобођене енергије приходовати више од 18 милиона еура на годишњем нивоу.

– Стварамо на десетине стручног високообразованог кадра, на стотине квалитетних монтера и електричара. Омогућили смо нашим потрошачима да не зависе од берзанских цијена електричне енергије. Послије периода од четири до девет година наши

потрошачи ће имати бесплатну енергију“, задовољно, истиче Пекић.

Са становишта инжењера са дугогодишњим искуством, Пекић наглашава да Црна Гора, као земља са великим бројем сунчаних дана је веома погодна за развој соларних система за производњу електричне енергије. О томе најбоље свједочи податак да је интензитет сунчеве радијације у нашој земљи међу највећим у Европи.

– Приоритет развоја до 2030. године биће сигурно обновљиви извори енергије, прије свега енергије сунца и вјетра у складу са енергетским и климатским политикама ЕУ. Као циљ европског зеленог плана је да Европа до 2050. године постане први климатски неутрални континент, јасан је Жељко Пекић.

И у свијету су све више заинтересовани за развој обновљивих извора енергије.

– У последње вријеме влада велико интересовање за соларну и енергију вјетра. Задовољење енормно велике свјетске тражње за енергијом захтијева комбинацију технологија које су данас доступне и нове технологије кроз читав енергетски ланац, од вађења и производње, до дистрибуције и потрошње. Свијету је потребно рјешење које је економично и милостиво према природи како би сачувати ресурсе, каже Пекић.

Логистика

Техничар за логистику и магацинско пословање у ДОИЕ Жељко Пејовић објашњава да су послови у магацину ДОИЕ блиско повезани са самим радом ЕПЦГ-Солар градње.

– Специјалиста за израду и анализу техничке документације и праћење реализације пројекта Солари доставља требовање које захтијева ЕПЦГ-Солар градња, а све у зависности од потребе за постављање фотонапонских панела. У магацину постоји ФНС од 3 kW, 5 kW, 7 kW и 10 kW за физичка лица, док за правна лица је 15 kW, 20 kW, 25 kW и 30 kW. Све се то спреми и испоручи на адресу гдје је заказана монтажа фотонапонског система, каже Пејовић.

Кадар

Извршни руководилац Дирекције за људске ресурсе Предраг Кривокапић наводи да су на бази нове систематизације ДОИЕ, нова радна мјеста примарно попуњена из интерних ресурса, тј радило се на рационализацији трошкова радне снаге и покушају да се колеге адекватно распореде у тој Дирекцији.

– Тренутно, укупно је систематизовано 66 радних мјеста. У односу на досадашњи број запослених, 40 колега је распоређено из других дјелова Друштва. Сами распореди су рађени у складу са процедурама које регулишу ову материју на бази захтјева, односно сагласности извршног руководиоца Дирекције и руководиоца из Дирекције, гдје су запослени организационо припадали, каже Кривокапић.

Кривокапић наводи да је у конкретном случају направљена својеврсна компилација младости и искуства људи који су већ од раније у радном односу у ЕПЦГ те оних који су да у новијем периоду ангажовани у нашој компанији.

– Оно што је јако важно, јесте и то да је пред извршним руководиоцем Дирекције за обновљиве изворе изазов да све то „посложи“ и да се ствари организују, како би тај комплетан пројекат, односно поменута Дирекција у потпуности заживјела, оцијенио је Кривокапић.

Свјестан је да за све треба одређено вријеме.

– Ово је једна од најкрупнијих измјена овог типа у склопу систематизације радних мјеста у ЕПЦГ. Такође, кроз одређене измјене и допуне организације и систематизације које ће ускоро доћи на дневни ред, радити и прилагођавање процеса који се обављају у Дирекцији за ОИЕ, најавио је Кривокапић.

Запослени у Дирекцији за управљање енергијом

У ПОСЈЕТИ ДИРЕКЦИЈИ ЗА УПРАВЉАЊЕ ЕНЕРГИЈОМ

До успјеха 88 степеница

Дирекција за управљање енергијом је организована у три сектора и то: Сектор за дугорочно планирање и трговину, Сектор за краткорочно планирање и трговину те Сектор за обрачун и подршку. Махом, млађе колеге, раде јако одговоран посао за ову Компанију, а од њихове спретности, знања и умијећа, зависи да ли ће профит бити мањи или већи. Ово је њихова прича

Татјана Кнежевић Перишић

У Сектору за дугорочно планирање и трговину, раде се годишњи енергетски биланси, на основу анализа дугорочних прогноза тржишних кретања, планови изградње нових и гашења постојећих објеката у референтном подручју и слично, ради планирања оптималне тржишне валоризације ресурса ЕПЦГ и дугорочне трговине, са периодом испоруке/пријема електричне енергије за годину, квартал, мјесец и седмицу.

Марко Делибашић је у Дирекцији од 2009. године, од формалног оснивања, када су послови које обавља, преузе-

ти од CGES-а. Иначе је наш колега од 2006. године. као специјалиста за дугорочно планирање и трговину, са Марком ради и Радослав Мирковић, који је дошао 2014. из CEDIS-а; кажу да је радити у Дирекцији за управљање енергијом, велика одговорност, али и част.

Наше одлуке или макар приједлози одлука, могу значајно да утичу на половање компаније, па их и није лако предлагати. Само добри међуљудски односи, утичу на већу продуктивност. Посао је инспиративан јер, на основу података са којим располажемо, пратимо токове енергије и новца, па можемо донијети закључке о неопходности улагања у производне капацитете, како

постојеће, како би обезбиједили сталну расположивост, тако и нове. Додатна производња електричне енергије, из нових електрана, шанса је за напредак не само ЕПЦГ, већ и цијеле државе. Очекујемо да, уз додатну техничку опремљеност у наредном периоду, почнемо оптимизовати и нове производне капацитете, од којих ћемо сви имати користи, кажу Марко и Радослав за наш лист.

У Сектору за краткорочно планирање и трговину, основни је циљ израда возних редова, односно планирање производње наших електрана, са финансијским ефектом у корист Компаније. Докторанд Божана Миљанић

Кривокапић о запосленима

Може да звучи као флоскула, али за колеге у Дирекцији за управљање енергијом, могу рећи да су “спој” младости и искуства, каже извршни руководилац Дирекције Дарко Кривокапић, на молбу да, у пар реченица, каже нешто о “својим” запосленима:

Од самог формирања те 2009. године, Дирекција је расла, развијала се, а с њом и њени запослени. Уз нас неколико, већина младих људи је “расла”, најприје кроз приправнички стаж, а онда и кроз рад на специфичним радним мјестима. Послови који се обављају су одговорни и захтјевни, али и изазовни за све нас, а нарочито за младе колеге, које могу доста да науче и да најбоље сагледају енергетски систем Црне Горе. Не бих издвојио никог посебно, трудимо се да функционисемо као тим, а за своје колеге рећи ћу “само” да су то вриједни, радни људи, а првенствено лојални и одани својој компанији. И шта више има од тога?

За све ове послове, нема баш пуно времена; за сваку берзу, рецимо, постоји временски оквир; тако данас планирамо за сјутра до 10.15 h, а већ у 10.25 h долазе понуде. До 13 сати сваког дана, добијемо слику онога што смо продали или купили за следећи дан. Следи усаглашавање и израда возног реда електрана, уз низ услова који су посебни за сваки дан, наравно. Тај план шаљемо CGES-у, COTEE-у и EMS-у, оператору система у Србији. Посебан дио посла су извјештаји о свим трговинама које смо обавили, гдје имамо аукцију и пренос прекограничних капацитета. Сви морамо знати сваки дио процеса, у случају да је неко од колега одсутан, али изазовно је, лијепо, динамично радити овако нешто, каже Божана.

Нашла сам се у овом послу, нуди ми

могућност да сагледам цијели електроенергетски систем Црне Горе. Волим да учим, немам жељу да одем јер волим ову Компанију, каже Божана. А кад стигне да учи и да се даље усавршава? Кад ћеца заспу-каже са осмијехом.

Срце овог Сектора је Снежана Станишић, шеф службе. Блага, мирна, нарасе стручна; у канцеларији са колегама, будно прати податке на мониторима. Једна од четворо људи који су формирали ову Дирекцију.

–Дарко Кривокапић, наш руководилац, ме позвао те 2009. да почнемо да стварамо сектор за управљање енергијом. Тадашњи директор Момир Грбовић је имао визију како ће се развијати енергетика и уз његову подршку нас, двоје-троје инжењера је почело с радом. Вријеме је показало да смо имали право, јер су се у међувреме-

Запослени у Дирекцији за управљање енергијом

ну развиле берзе, отворила тржишта и данас је то велики и организовани систем продаје и куповине енергије. Ускоро ће почети са радом и црногорска берза струјом, тако да је оправданост постојања овакве Дирекције али и њен даљи развој-потреба развоја ЕПЦГ, каже Снежана.

Посао је стресан, тежак, могућност грешке је велика и свака се плаћа, али буквално плаћа! Колеге морају бити спремни да реагују у минути, али свјесни су посла, марљиви, радознали и вриједни. Јако сам задовољна са младим колегама, спремни су да “гризу” посао 100%, а то је кључно. Јер развој енергетике се наставља, отварају се нова тржишта, ми ћемо једном отворити фирму у Европској унији па ћемо директно приступити берзама, дакле, сва та кретања се морају пратити како би били спремни на њих. На питање шта је приоритет у даљем развоју Дирекције, Снежана је категорична:

То је диспечерски центар, дефинитивно, јер ми имамо једну канцеларију која није опремљена свим неопходним уређајима за овако одговоран посао, нема SCADA система, нема пуно тога што је таквој служби потребно. Ту, њих пет колега, раде по 12 сати, 24 сата

у неђељи, морају да реагују у свакој кризној ситуацији; рецимо када су биле поплаве, кратко је испала са мреже ТЕ; они су морали одмах да ријеше проблем, тачније да надомјесте недостајуће количине било “подизањем” рада ХЕ, било куповином, како би се успоставио баланс. И свакако, треба нам још младих људи, али инжењера, каже Снежана.

Владимир Костић је један од специјалиста за краткорочну трговину и оптимизацију; наш је колега од 2015. Од када је на овом радном мјесту, каже, није се покајао.

Посао је динамичан, отвара неке нове оперативне границе и самим тим је изазов још већи. Колеге су се мијењале, неки су одлазили у друге енергетске институције, неки остајали... што се мене тиче, ту сам, и даље имам тај професионални изазов иако је одговорност за учињено велика; радите са огромним средствима и од наших одлука зависи да ли ће профит Компаније бити већи или мањи, То све даје посебну дозу велике одговорности па настојимо да будемо што бољи у свом послу, каже Владимир.

Маја Рашковић је као приправница дошла у ЕПЦГ. На Електротехничком

факултету, каже, није учила о трговини струјом па јој је цијели посао била једна велика непознаница. Међутим, подршка од колега, тимски рад, динамичан посао су учинили своје и сада је баш ту гдје жели бити, на мјесту специјалисте за краткорочну трговину и оптимизацију.

Сања Никезић је, по стажу, “најмлађа” и овђе је око пола године. Као електроинжењер је радила у некодашњем Монтенегро Аерлинес-у на пословима стручњака за авионску електро опрему, у Хангару. Сада покрива дио посла у сегменту возног реда, оптимизације, трговине на берзама, билатералне трговине, која јој се највише свиђа. Изазовно, интересно, узбудљиво-оцењује рад у служби. Учим још али уживам у овом процесу, каже Сања.

Сав овај рад око трговине енергијом добија своју тачку у Сектору за обрачунае и подршку. Перко Томашевић, руководиоца сектора, посвећен је праћењу, контроли и усаглашавању података о трговини електричном енергијом. Свака трговина електричном енергијом која се обави у Сектору за дугорочно планирање и трговину и Сектору за краткорочно планирање и трговину, мора бити испраћена уговором који се креирају или провјеравају у Сектору за обрачунае и подршку.

Мој Сектор је задужен за правно-комерцијалне уговорне услове. Након закључења мјесеца, који је обрачунаски интервал, када је трговина електричном енергијом у питању, овдје вршимо израду фактура за продају електричне енергије и провјеравамо фактуре за куповину електричне енергије. Сви енергетско-финансијски подаци, који су производ рада у Дирекцији за управљање енергијом су предмет извјештаја, који, у зависности од типова података, могу бити годишњи, квартални, мјесечни и дневни. Према Перковим ријечима, Сектор за обрачунае и подршку је дужан да прати законодавни оквир којим се уређује тржиште електричне енергије како у Црној Гори тако и у земљама региона и земљама Европске уније. Све Директиве, Закони и подзаконски акти, који на директан или индиректан начин могу утицати на амбијент у којем послује ЕПЦГ, предмет су анализе како би се, заједно са колегама из Дирекције за управљање енергијом, креирала рјешења за при-

Перко Томашевић

Надиних 38 година у Компанији

За Наду Јефтић, оператерку за уговоре и тендере, њене колеге кажу следеће: Ако је Дарко (Кривокапић) “глава” ове Дирекције, Нада је “врат”, изражавајући тако велико поштовање за ову тиху, скромну жену, која, након 38 година рада, иде у заслужену пензију.

Не знам како ћу “преживјети” тај дан кад будем одлазила из Електропривреде, али чекају ме унучад, пуна кућа, па ће ти дани послје сигурно бити лакши, каже Нада.

Дио мене ће сигурно остати ту, јер сам била међу оних четворо који су формирали ову Дирекцију; најљепше дане у својој професионалној каријери сам провела у “Пиви”, јер је то увијек посебна прича...али кад се покренула прича око Дирекције, знала сам да је то нешто што желим да радим...И тако сам остала овђе. Срећна сам због тога јер сам имала колеге које сам гледала као неку ширу породицу, а то је негдје рецепт за успјех сваког колектива. Кад имате подршку руководства, а креирате добре међуљудске односе, онда ништа није тешко, онда се сваки успјех дијели као заједнички. Ови инжењери су као “мали научници”, увијек то тако кажем, и ЕПЦГ треба добро да их чува. Они остављају сво своје знање управо ту, а све што раде, раде за све нас-и нека то буде моја порука свима нама, каже Нада, која и ове неђеље, које је дијеле до заслужене пензије, користи да помогне својој колегиници Кристини Горановић, да настави посао оператера, тамо гдје га је Нада завршила. Срећно, Надо!

Нада Јефтић

лагођавање промјенама, закључује Перко.

Његова колегиница Магдалина Шћепановић, специјалиста је за реализацију уговора и извјештавање. Усавршавала сам, каже, рачуноводствене и финансијске обрачунае; затим књижење, фактурисање, царињење продаје и куповине електричне енергије. Посао је обиман, радимо дневне, неђељне, мјесечне уговоре, али сам јако задовољна колективом, радним условима, атмосфером која влада у Дирекцији. Желим и даље да се усавршавам јер су ово подручја рада која ме занимају и која сам, у принципу, и учила, каже Магдалина.

У овом Сектору раде још Ивана Канкараш, економиста, специјалиста за финансијске обрачунае и фактурисање, Милош Ђуричиновић, правник, специјалиста за правну обраду уговора за купопродају електричне енергије и Нада Јефтић, оператер за уговоре и тендере, дивна колегиница која ускоро иде у пензију, након деценија рада у ЕПЦГ.

И коначно-диспечери. Њих пет: Милутин Килибарда, Предраг Мркић, Душан Булајић, Зоран Павићевић и Бојана Кршикапа.

Колеге, које су 24 сата на располагању Компанији; рад по 12 сати, будно праћење података, хитра реакција, посебно у “кризним” ситуацијама. У смјени затичем Предрага Мркића, одговорног инжењера за трговину и оптимизацију. Након завршеног ЕТФ-а, почиње у ЕПЦГ 2011.године; у самој Дирекцији је од 2015.

Ово је јако одговоран посао и веома стресан; иначе, у пословима са трговином енергије, морате брзо реаговати, доносити брзе одлуке. Али све је то, истовремено, узбудљиво и динамично, а мени то одговара; сваки вид усавршавања и напредовања је “добродошао”, каже Предраг.

Ову причу о младом и стручном колективу Дирекције за управљање енергијом, завршавам коментаром једног од њих, на питање које сам им поставила: да ли је посебан осјећај кад знају да, уз производне инжењере и раднике у електранама, стварају профит Компанији, скромно кажу да ових 88 степеница, колико их има до радног мјеста, крију много напора, жеље, умијећа, брзине и изазова да се посао одради најбоље могуће. За све нас и Електропривреду у цјелини!

Детаљ из Call центра

КОРИСНИЧКИ ЦЕНТАР ЕПЦГ

У претходној години око 400.000 позива

Број 19100 резервисан је за бесплатне позиве ка Корисничком центру, као централном мјесту на којем купци могу пронаћи одговоре за све своје проблеме и недоумице и добити благовремену и тачну информацију о свим релевантним питањима везано за услуге ЕПЦГ, свој рачун и дистрибуцију електричне енергије. Потрошачи услугу у центру могу добити 24 сата дневно. Оператери су потрошачима на располагању сваког радног дана од 7 до 19 сати, док су услуге на говорном аутомату доступне 24 сата, сваког дана у седмици

Марија Вукотић

Запослени у Корисничком центру ЕПЦГ задовољни су радом тог сервиса у претходној години, о чему свједоче и бројни показатељи којима се прати рад истог на интерном нивоу.

– Наиме, сви ти параметри су направљени у односу на претходни период, што нам даје мотивацију за још

но бих истакао њихову смиреност у неким спорним ситуацијама каквих мора бити у комуникацији са корисницима, а које моје колеге решавају на крајње професионалан начин – додаје он.

Кориснички центар посједује најмодернију опрему. Потрошачи услугу у Корисничком центру могу добити 24 сата дневно. Најчешћа питања корисника се односе на износе рачуна, појашњење ставки на рачуну, рекламације, књижење уплата, тренутни дуг, попусте, субвенције, “Златни тим”, протоколе о отплати дуга на рате, процедуру промјене имена купца, начину активација сервиса (е-bill, СМС, мобилна апликација), планиране радове на електро-мрежи, неочитање/пречитање, ажурирање адреса, пријаве кварова, актуелне пројекте ЕПЦГ.

Директан контакт са оператерима Корисничког центра је остварен кроз 42.889 интеракција у току претходне године. Укупан број позива бесплатне инфо-линије 19100 је био скоро 390.000, с тим што су корисници до значајног броја информација дошли на основу снимљених статичких порука којима се дају одговори на бројна питања, без директног контакта са оператерима. Услуге Корисничког центра посредством говорног аутомата су доступне 24 сата дневно, укључујући и викенд, а директан контакт са опера-

боље резултате у наредном периоду – казао је Владимир Ђапић, руководилац Корисничког центра, при чему посебно наглашава значајно повећање броја корисника електронског рачуна, а како каже данас сваки пети корисник добија рачун путем мејла. – Рад колега је на високом нивоу, њихов посао захтијева познавање процеса рада, професионалност, брзо реаговање, велику дозу стрпљења и сталожности. Посеб-

терима се може остварити радним данима у интервалу 07-19 часова. Важно је напоменути да рад у Корисничком центру не подразумева само телефонски контакт са корисницима. Наиме, запослени у Корисничком центру одговарају и на мејлове (gacup@epcg.com, call.centar@epcg.com, web.portal@epcg.com, mobilna.aplikacija@epcg.com), те питања и коментаре са сајта и мобилне апликације, друштвених мрежа.

У Корисничком центру је укупно запослено девет извршилаца: руководилац, два референта за комуникацију са купцима и ажурирање података, три оператера за комуникацију са купцима и ажурирање података и три запослена у новоформираном Одјељењу за логистику, које се налази у оквиру Корисничког центра.

– У односу на претходну годину новина у раду Корисничког центра је Одјељење за логистику у којем се налазе три запослена: шеф одјељења, референт и оператер за логистику. Посебно наглашавам да је до формирања овог одјељења дошло без додатног запошљавања, расподјелом постојећег кадра у оквиру Корисничког центра – истиче Владимир Ђапић. Бави се логистиком, доставом потребног материјала, опремањима пословних просторија и адаптацијама објеката, контролом потрошње канцеларијског материјала и другим активностима у оквиру ФЦ Снабдијевање, објашњава Ђапић.

– Циљ Корисничког центра је да купцима покажемо да бринемо о њима и да у директном контакту сазнамо шта може да се поправи да би читав систем боље функционисао. Веома нам је важно да центар буде успјешан јер ће се то врло брзо видјети и у пословним резултатима највеће компаније у Црној Гори. Мјере успеха биће и смањење броја позива са приговорима – истакли

су запослени у овом сервису.

У разговору са оператерима корисничког центра, сазнајемо да им је посао врло динамичан, а кључ успјеха је у доброј комуникацији са купцима.

Ивана Сјеклоћа, референт за комуникацију са купцима и ажурирање података каже да је суштина њеног посла да пружи потребне информације кориснику. Да би се то постигло потребно је имати одличне комуникацијске вјештине и способност да останемо смире-ни у свакој ситуацији.

– Сматрам да је од посебне важности први утисак и начин на који се започиње разговор са корисником. Увијек треба имати на уму да представљамо компанију, а не себе лично. Морамо водити рачуна да будемо јасни, прецизни и што једноставнији – каже Сјеклоћа.

Теодора Андријашевић, референт за комуникацију са купцима и ажурирање података каже да позитиван став свакако има велику улогу, јер смо ми, како се то обично каже, прва линија у комуникацији између фирме и корисника.

– Често се деси да корисници мисле да је њихов проблем нерјешив, али онда кроз разговор лако дођемо до рјешења, на обострано задовољство – каже Теодора.

Владислава Томашевић, оператер за комуникацију са купцима и ажурирање података

каже да тимски рад представља знак повјерења и поштовања међу колегама што је важно објашњава Томашевић.

– Тимски рад и подршка колега нам је посебно важна у неким спорним ситуацијама када корисници и не показују баш пуно разумевања али се и те ситуације превазиђу – наглашава он.

Уобичајени радни дан за Миланку Кадиф референта за комуникацију са купцима и ажурирање података подразумева активности везане за питања корисника, како путем телефона, тако и путем мејла.

– У зависности од потреба компаније некад организујемо и кампање одлазних позива којом приликом контактирамо одређене групе корисника. То је прилично захтјевна и обимна активност јер је потребно обавити комуникацију са великим бројем корисника, при чему се трудимо да водимо рачуна о термину позивања и дужини трајања разговора јер цијенимо њихово слободно вријеме – каже Кадиф.

– У нашем послу је најважније бити смирен и сталожен и остати прибран у свакој ситуацији. На сву срећу те ситуације нијесу баш тако честе, корисници су углавном коректни и експедитивни и комуникација са њима се обавља на обострано задовољство. Понекад дође и до нежељених ситуација, не нашом кривицом, али се и такве ситуације превазиђу. Све у свему, како то наш народ каже, „лијепа ријеч и гвоздена врата отвара“ – закључује Миланка.

Владимир Ђапић

У ПРВА ДВА МЈЕСЕЦА, ОДЛИЧНИ ПРОИЗВОДНИ РЕЗУЛТАТИ ХЕ „ПИВА“:

Остварена трећина годишњег плана

На крају мјесеца фебруара, остварена је производња од 212,2 GWh, што је у односу на план, остварење од 151,57%, каже први човјек ХЕ Никола Даковић, додајући да се у акумулацију налази потенцијалних 236,1 GWh електричне енергије, што представља 87,45% енергетске вриједности. Он, такође, најављује да би, према плану ремонта, трансформатор на агрегату А2, био спреман за испитивање у фабрици, средином јула, а да би се, након транспорта, монтаже и испитивања на градилишту, пустио у рад почетком октобра

Татјана Кнежевић Перишић

На крају мјесеца фебруара, остварена је производња од 212,201 GWh, што је у односу на план, за прва два мјесеца од 140 GWh, остварење од 151,57%, а у односу на годишњи план од 750 GWh, остварење од 28,29%, каже Никола Даковић, извршни руководилац подружнице. Прецизира да је и хидролошка ситуација одлична, захваљујући доброј хидрологији у јануару, када је просјечни доток износио 106,75 m³/s, па је мјесец завршио са котом 665,95 mnm и енергетском вриједношћу акумулације од 209,619 GWh.

Тренд добрих производних ефеката је настављен и у првом дијелу марта, па смо, закључно са 8.3.2023. године, остварили мјесечну производњу од 28,044 GWh, што је већ 38,9 % планиране производње у марту, од укупно 72 GWh, истиче Даковић. Прецизира да је укупна досадашња производња, закључно са 8.март, 240,245 GWh, што је у односу на годишњи план, остварење од 32,03%.

Што се тиче стања акумулације, Даковић је презадовољан:

– У 2023.годину смо ушли са котом 670,26 mnm и енергетском вриједношћу акумулације од 236,127 GWh

електричне енергије, што представља 87,45% од енергетске вриједности мах запремине. Овако добра хидролошка ситуација је резултат хидрологије од друге половине новембра прошле године па до њеног краја, каже он.

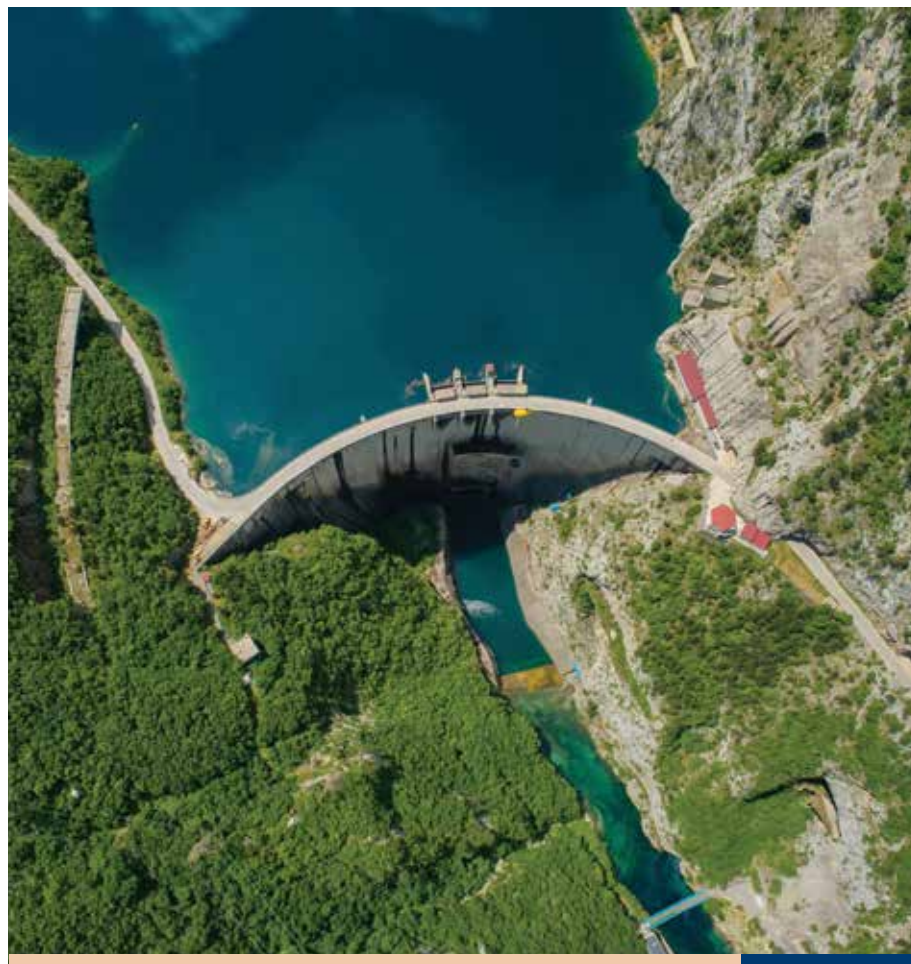
РЕМОНТ ТРАНСФОРМАТОРА НА А2

Трансформатор 120 MVA, на агрегату А2 је и даље у квару. Радови на његовом ремонту, уговорени су са фирмом Comel Београд крајем прошле године.

– Ремонт трансформатора ће обухватити замјену свих активних дијелова трансформатора (намотаја, магнетног језгра и изолационог аранжмана). На састанцима, које смо одржали са инжењерима из фирме Comel, договорени су термин планови за извођење предметних радова, одобрени су подиспоруциоци материјала за израду активних дијелова и изолације трансформатора, каже Даковић.

– Тренутне активности су усмјерене на транспорт дијелова трансформатора од хидроелектране до фабрике у Београду, израду техничке документације за извођење ремонтних радова и допремање материјала у фабрику од стране подиспоруциоца. Термин планом је предвиђено да трансформатор буде спреман за испитивање у фабрици средином јула, те да се, након транспорта, монтаже и испитивања на градилишту, пусти у рад почетком октобра.

Даковић истиче да је застој у раду агрегата А2, велики проблем у раду ХЕ „Пива“, али су, са преостала два агрегата, остварили планирану производњу. Додатно, поплавни талас, који траје од новембра, узроковао је да се „ухвати“ прилив воде, који је или акумулиран или пуштен кроз турбине ХЕ „Пива“, без испуштања воде кроз преливне органе на брани.

Ширење рударског басена

Менаџмент Рудника угља АД Пљевља је у свом бизнис плану за 2023. годину предвидио почетак експропријације имања која се налазе на рубу површинског копа „Потрлица“. Затворена је и финансијска конструкција и обезбјеђена милионска средства за експропријацију насеља Калушићи која ће се одвијати у фазама, али ће приоритет због стања угрожености имати имања на ободу површинског копа.

Рудник угља је прије више година због ширења рударског басена, откупио велики број приватних објеката у приградском насељу „Догање“, које се пружа према приградском насељу „Калушићи“. Ипак власници неколико породица чија су се имања и стамбени објекти остали на ободу површинског копа нису били те среће, јер се њихова имања нису нашла на правцу извођења рударских радова.

Становници пљеваљског села Калушићи већ неколико деценија имају забрану слободног располагања својом имовином, јер је простор овог села проглашен за простор под посебном намјеном до 2025.године. Наиме, територија овог села је намијењена за експлоатацију угља и тамошњи мјештани немају право да граде објекте, како стамбене тако и пословне, као ни да врше садњу нових пољопривредних култура.

Измјештањем Ђехотине које је планирано до 2025. године обезбједило би се дугорочно и стабилно снабдијевање термоелектране угљем, за шта ће бити неопходна експлоатација резерви угља из лежишта села „Калушићи“. Из Рудника угља тврде да ће мјештанима бити понуђена праведна надокнада за експропријацију имања и да неће бити проблема око реализације експропријације на обострано задовољство.

Подршка Шаховском савезу Црне Горе

Црногорски електродистрибутивни систем (ЦЕДИС) и ове године ће финансијски подржати Шаховски савез Црне Горе, чиме је још једном потврђен стабилан партнерски однос са кровном институцијом црногорског шаха. Овогодишње спонзорство вриједно је 4500 еура и доминантно ће бити усмјерено на организацију два европска шампионата у оквиру којих ће Шаховски савез угостити неке од најбољих шахиста и шахисткиња свијета.

Уговор о спонзорству потписали су извршни директор ЦЕДИС-а Владимир Чађеновић и предсједник Шаховског савеза Јован Миловић. Чађеновић је казао да је ЦЕДИС, од оснивања компаније, чврсто определијељен да кроз друштвено одговорне активности дио средстава усмјерава на унапређење и промоцију шаха, уз додатну мотивацију и ријешеност да сарадња са Шаховским савезом буде настављена и у перспективи.

– У ЦЕДИС-у смо изузетно поносни на партнерски однос са Шаховским савезом. Осим изванредних пласмана, оно што нас додатно мотивише да сарађујемо јесте усмјереност Савеза на промоцију шаха међу млађим генерацијама и изузетни резултати које постижете на том плану – рекао је Чађеновић.

Он је нагласио да се приликом планирања друштвено одговорних активности труде да остварују стабилна и дугорочна партнерства, која доиста производе позитивне промјене у зајед-

ници.

– Управо је такав однос који из године у годину остварујемо са Шаховским савезом. Увјерен сам да ћете и даље да нижете изванредне резултате, као и да ће ЦЕДИС бити ваша подршка и партнер на који се можете трајно ослонити – рекао је Чађеновић.

Према ријечима Миловића, дугогодишње пријатељство асоцијације на чијем је челу и ЦЕДИС-а проткано је успјесима, напретком и прогресом ове древне игре у Црној Гори.

– Велика је привилегија да једна од најуспјешнијих компанија у држави, буде пријатељ наших акција, а са поносом истичемо да је ЦЕДИС доминантно био партнер активности које су везане за младе шахисте. Тако је ваша компанија, претходне године, била спонзор Пионирског првенства, финалног турнира кадетског првенства гдје је кроз читав циклус такмичења наступило готово 400 младих шахиста и шахисткиња – рекао је Миловић.

Он је нагласио да је ЦЕДИС био кључни партнер приликом организације два међународна такмичења – Европског школског купа и Балканског првенства за младе.

– Надамо се да ће успјешна сарадња бити настављена и у будућности, на радост црногорског шаха, те да ће и даље посебна пажња бити усмјерена ка новим младим шампионима, који ће у будућности бити најбољи репрезенти, како нашег шаха, тако и друштва у цјелини – рекао је Миловић.

ДОЦ. ДР МАРТИН ЋАЛАСАН,
УНИВЕРЗИТЕТСКИ
ПРОФЕСОР И ЧЛАН
ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

Моја највећа сатисфакција су научни успјеси мојих студената

Доц. др Мартин Ћаласан

Марија Вукотић

Доц. др Мартин Ћаласан, налази се Станфордској листи најбољих научника свијета са још пет истраживача из Црне Горе. Објавио је око 60 радова у часописима са СЦ и СЦИ листе, а преко 30 радова у домаћим и регионалним часописима. Члан је програмског одбора 11 домаћих и међународних конференција. Рецензент је преко 150 радова. Има међународну сарадњу са научницима 15 универзитета и института из региона и свијета. Ментор је студентима при изради специјалистичких и мастер радова, као и докторских дисертација. Био је члан комисија за оцјену докторских дисертација на универзитетима у Италији и Шпанији. Учествовао је у реализацији 13 међународних пројеката. Добитник је Данубиус награде за нај-

бољег научног радника из Црне Горе за 2021. годину, коју додјељују аустријско Министарство за образовање и истраживање и Институт за Дунавску регију. Министарство науке додјелило му је 2017. године награду за најуспјешнијег проналазача, а 2022. године награду за најуспјешнијег научника. Троструки је добитник (2019, 2020. и 2022. године) награде Универзитета Црне Горе (УЦГ) за постигнуте резултате и доприносе развоју научног, истраживачког, умјетничког и стручног рада на Електро-техничком факултету (ЕТФ). Аутор је књиге Машине једносмјерне струје коју користе студент ЕТФ-а и Машинског факултета. Члан је Одбора директора ЕПЦГ од 2022.године, недавно је постао и лауреат награде „Октоих“, највећег црногорског признања у области образовања. Заиста пуно разлога и повода за разговор са професором

Ћаласаном за наш корпоративни лист „Електроривреда“ са посебним освртом на енергетска кретања и перспективе црногорског енергетског сектора.

Бавити се науком, рјешавати актуелне научне теме, као што су обновљиви извори енергије и савремене компоненте електроенергетских система је Ваш приоритет. Како гледате на пројекте из ОИЕ?

Обновљиви извори енергије су реалност савремених електроенергетских система. Традиционални концепт електроенергетских система код којих се енергија доминантно производила у термо, хидро и нуклеарним електранама, али и код којих је ток енергије био од тих великих извора енергије ка потрошачима, је прошлост енергетике. Садашњи, савремени, електро-

енергетски системи су незамисливи без обновљивих извора енергије, који се прикључују како на дистрибутивну мрежу, код потрошача, тако и на преносној мрежи. Самим тим, топологија садашњих електроенергетских мрежа, управљање истим, анализа рада, токови снага и слично захтијевају сасвим другачије погледе и начине рада.

Међутим, обновљиви извори енергије и пројекти у тој области обезбеђују независност функционисања потрошача, система и држава, јер без енергетске независности нема ни независности земље. Због свега тога, иако се укључивањем ОИЕ у ЕЕС са становишта система мијењају и аспекти управљања, предвиђања снаге, предикције, регулације и балансни механизми, ОИЕ су наша реалност, наша потреба и обавеза да што више радимо и доприносимо развоју нашег ЕЕС.

На основу научних публикација које сте издали, добијали сте позиве од свјетских познатих истраживача за заједнички рад и рјешавање актуелних проблема у сфери електроенергетике, као што су теме из области анализе рада соларних панела или управљања фреквенцијом у модерним електроенергетским системима. Како гледате на енергетски сектор У Црној Гори?

Енергетски систем Црне Горе је изузетно динамичан. Мали број земаља у Европи, али и у свијету, се може похвалити електроенергетским системом као што има Црна Гора. Када

то кажем мислим на наше богатство у великим хидроелектранама, у нашој термоелектрани, у нашим вјетроелектранама, у просторном распореду великих производних јединица, у подморском HVDC каблу са Италијом, нашом јаком 400 KW мрежом, нашом добром повезаношћу са сусједима. Штавише, мали број земаља ради истом динамичком инсталације соларних панела код домаћинства у циљу смањења њихове потрошње и, генерално, смањења издатака за рачуне за струју, што је велика ствар за енергетски систем и наша домаћинства. Осим тога, рад на пројектима повезивања постојећих водених акумулација, у циљу њихове боље управљивости и најбољег начина

за складиштење енергије је кључ успјеха у тренутку великих ињектирања енергије из обновљивих извора енергије. Са друге стране, наш енергетски систем је богат, јер са развојем преносне и дистрибутивне мреже упоредо се шири и оптичка мрежа, што значи да је енергетски систем потенцијални генератор развоја и телекомуникационих услуга. Због свега претходног, на наш енергетски систем гледам као на велики ресурс, тачније као на генератор економског развоја земље чије су могућности, да будем нескроман, неограничене.

Колико су наша научна истраживања актуелна и да ли имамо знања и могућности да будемо чак и предводници у рјешавању одређених научних проблема у тим областима? Како је ваше искуство?

Наука је тимски спорт – спорт у коме је потребно имати равнотежу независног рада и појединачне креативности и заједничког удруживања, размишљања, рада и напора. Изузетно је задовољство када након публикације неког научног рада или истраживања стигну позиви од бројних научника и истраживача из свијета за заједнички рад и учешће у пројектима. То је нешто што мотивише, и што чини и вас лично изузетно поносним, а Универзитет препознатим. Конкретно, у посљедних пет година остварио сам научну сарадњу са истраживачима са преко двадесет институција из свијета, почев од свих земаља региона, па до Египта, Саудијске Арабије, Мексика, Енглеске, Белгије, Шпаније и слично. Сва та

сарадња прија, оплеменењује и помаже да се буде у актуелним сферама науке. У данашње вријеме наука је брза, тражи брза рјешења и брз рад, јер је доступност информација, доступност научних радова изузетно једноставна и тренутна. Самим тим, наука тражи један константан тренинг ако се жели постићи успјех.

У свему претходном, посебно задовољство представљају позиви за учешће у оценама докторских дисертација из других земаља свијета. На тај начин, наша "мала" Црна Гора је изузетно поштована, поштује се наш образовни систем и наш рад.

Ви сте за свој рад до сада више пута награђивани у држави и иностранству, колико Вам значе сва та признања?

Свако признање прија, јер иста потврђује ваш рад, квалитет рада, препознавање проблема и истрајност у његовом рјешавању. Међутим, свако признање одсликава посебан тренутак у животу и раду и заузима своје мјесто на "пиједесталу". С обзиром на то да сам професор на Универзитету Црне Горе, гдје је осим образовне улоге изузетно значајна и компонента научног истраживања и усавршавања, у мојем послу је неопходно развијати

иновативност и савременост. С тим у вези, потврду да сте на правом путу – путу успјеха у свом послу, управо представљају награде и признања од стручних лица са различитих адреса, из земље и иностранства. Бављење науком подразумијева константан рад, флексибилност, пливање у непознатом, суочавање са неуспјелим покушајима рјешавања проблема, маштање о циљу, обраћање пажње на бројне "знакове поред пута", одрицање...

Добитник сте и награде Октоих, највећег црногорског признања у области образовања. Бити добитник ове награде је нешто што обавезује?

Државна награда Октоих је највеће црногорско признање у области образовања. Награда Октоих снагом своје симболике шири љубав према књизи, учењу, образовању, васпитању, науци – укратко, то је награда која шири љубав према животу. Са друге стране, сам Октоих представља темељни споменик наше културе, наше традиције и визију наших предака ка стицању знања, што довољно говори колика је обавеза бити добитник ове награде.

Ваши научни радови препоручили су Вас и за Годишњу награду Универзитета?

Да, претходне 2022. године, као и 2019. и 2020. године, проглашен сам за најбољег научног радника Универзитета Црне Горе са Електротехничког факултета. Увијек је најтеже бити најбољи у свом "селу", али кад се добије такво признање у својој кући онда је то велика потврда поштовања од колега са свог факултета. Међутим, ја морам нагласити да све моје награде јесу и награде мојих колега и студената са којима сарађујем. Без коректне и плодне сарадње са мојим колегама са факултета, и из свијета, и без рада са мојим сјајним студентима ни мој рад не би био ни могао бити препознат и цијењен. Када се у тиму имају сјајни људи као што су моји студенти: Михаило, Стеван, Данило, Иван, Никола, Дражен, Милица, Катарина, Огњен, Лазар, Жељко, Андрија, Немања, Ксенија, Илија и други онда је научни успјех загарантован. Према томе, моја највећа сатисфакција су научни успјеси мојих студената и њихова жеља да сарађују са мном.

ЕПЦГ ДОНИРАЛА СРЕДСТВА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОМ ФАКУЛТЕТУ

Реновирана лабораторија за основе електротехнике

На Електротехничком факултету Универзитета Црне Горе отворена је реновирана лабораторија за основе електротехнике, која ће омогућити студентима, како стицање фундаменталних знања, тако и спровођење научно истраживачких активности

Марија Вукотић

Кроз партнерство са привредним субјектима Електротехнички факултет ствара репрезентативне услове за рад студената. Модерна лабораторија за основе електротехнике на Универзитету Црне Горе је мотивишући амбијент за стварање нових идеја гдје ће еминентни стручњаци спроводити научно истраживачке активности, а који ће своје знање преносити студентима и учинити их још конкурентнијим за изазове који их очекују. Новац за набавку опреме за лабораторију обезбједила је Електропривреда Црне Горе, док је Министарство науке и технолошког развоја опрему ослободило пореза на додату вриједност. Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић приликом отварања лабораторије, казао је му представља задовољство сто ЕПЦГ може да помогну Електротехничком факултету.

„Политику компаније смо дефинисали тако да је енергетика од виталног интереса за читаву Црну Гору, а ко ће боље да да допринос енергетици од Електротехничког факултета. Што се тиче науке и развоја, ЕПЦГ ће увијек бити отворена према Електротехничком факултету“, казао је Ђукановић.

Оцијенио је да је потребно усвајати нова знања, имајући у виду нове пројекте као што су соларни панели и вјетроелектране И додао да је Електротехнички факултет институција из које потиче то знање. ЕПЦГ је спремна да младим, dobrim инжењерима да шансу, а све у интересу друштвене заједнице, да стварамо нову вриједност и да економски и привредно подижемо Црну Гору“, истакао је Ђукановић.

Извршни директор ЕПЦГ Никола Ровчанин казао је да се под кровом Електротехничког факултета налази извор знања које је неопходно за ЕПЦГ.

„Интерес нам је, уколико желимо да развијамо пројекте у будућности, нарочито из обновљивих извора енергије и да одржавамо наше производне погоне, да улажемо у то знање и помажемо наше студенте и Електротехничком факултету, казао је Ровчанин.

Министарка науке и технолошког развоја, Биљана Шћепановић, овом приликом је истакла да су поносни што су допринијели набавци опреме за лабораторију, ослобађањем царине и ПДВ-а.

„Науку треба приближити младима. Управо овакве лабораторије у којима имате спој наставних и научних активности и праксе, су оно што буде најпримамљивије људима и најлакше ће их привући у чаробни свијет науке“, навела је Шћепановић.

Истакла је да им је у Министарству изузетно значајно кад могу студенте од почетка студија да уводе у научна истраживања која се у техничким дисциплинама реализују у лабораторијском окружењу.

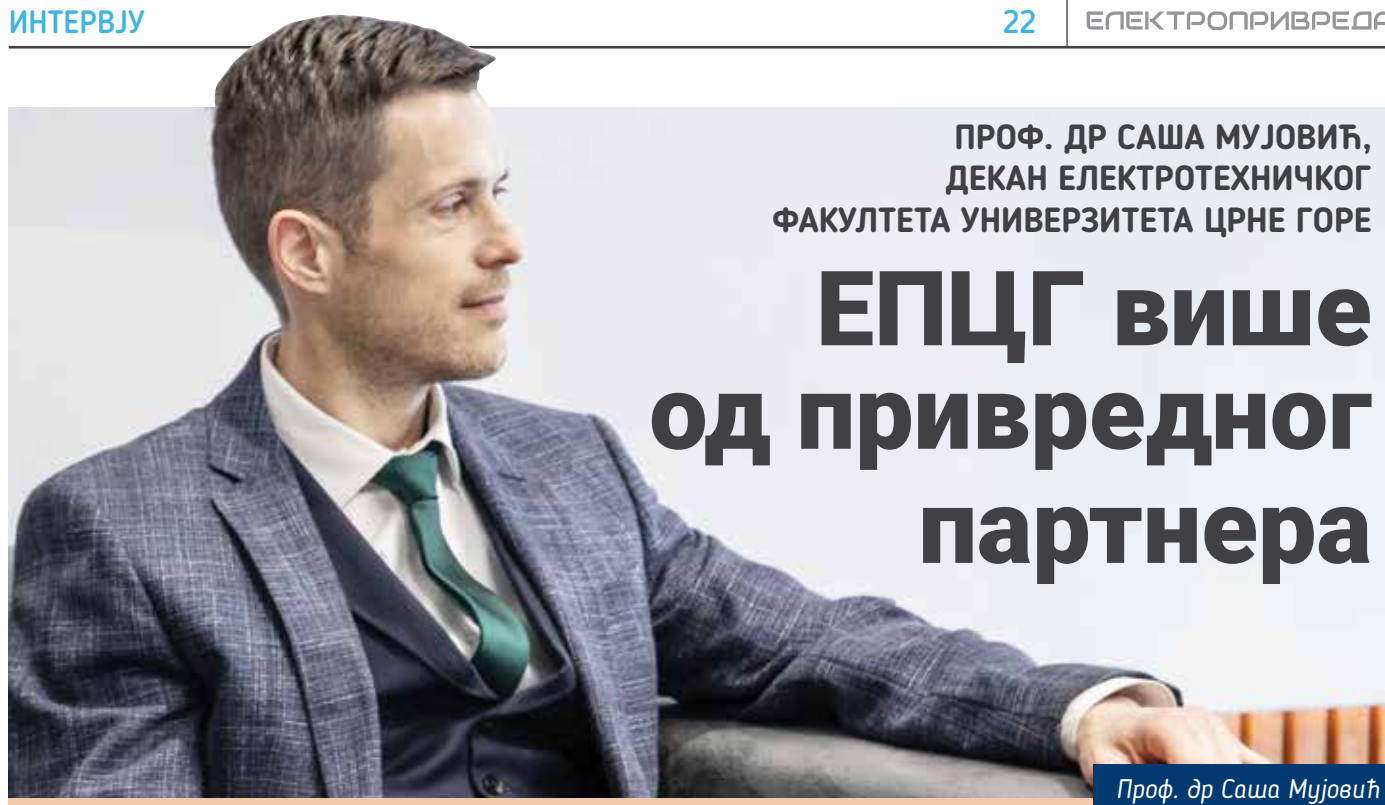
Декан Електротехничког факултета Универзитета Црне Горе, Саша Мујовић,

казао је да је лабораторија показатељ да за будућност ове државе нема никакве бојазни ако обавезама, свако у домену своје ингеренције, приступа с добром намјером и жељом да се младим људима створе адекватни услови за развој.

„Као Електротехнички факултет обратили смо се нашем привредном партнеру ЕПЦГ са захтјевом да нам помогне око опремања лабораторије за основе електротехнике савременом опремом, јер је то лабораторија кроз коју „пролазе“ сви студенти овог факултета. Синергијом академске заједнице, привреде и извршне власти постигли смо бенефите за студенте, а у коначном и за нашу државу“, појаснио је Мујовић.

Он је додао да са ЕПЦГ планирају и наставак сарадње, опремање нових лабораторија и побољшање укупних услова за образовање студената на Електротехничком факултету. То ће интензивирати могућност стицања практичне компоненте знања, што је важно, јер наука има смисла само ако је у служби привреде и привредног развоја.

ПРОФ. ДР САША МУЈОВИЋ,
ДЕКАН ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ
ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ

ЕПЦГ више од привредног партнера

Проф. др Саша Мујовић

Марија Вукотић

Под кровом угледне и престижне установе – Електротехничког факултета (ЕТФ) школовале су се генерације инжењера који су своје знање уградили у темеље и развој електроенергетског система Црне Горе. На стотине инжењера, међународно признатих стручњака, своје је знање предало и уложило у напредак и изградњу Електропривреде Црне Горе као највеће државне компаније која је данас, у великом инвестиционом замаху. Нови пројекти траже и нове стручњаке, инжењере и људе који ће њима управљати и који ће о њима бринути. Тренутно на Електротехничком факултету студира око 2000 студената, који су основа за просперитет наше струке у будућности, подсјетио је у разговору за наш лист декан Електротехничког факултета проф. др Саша Мујовић.

Како би оцијенили рад ЕТФ-а у претходном периоду?

Електротехнички факултет одговорио је на све изазове које су бројне временске (друштвене) етапе профилисале – од процеса електрификације СФРЈ, којем су важан допринос дали наши бивши, истакнути професори, преко успостављања интернет конекција са свијетом тих ратних 90-тих година прошлог вијека, развоја наставних планова и програма кадрних да прате

„Модел сарадње је успостављен на више поља. Вриједне донације Електрорпривреде Црне Горе (ЕПЦГ) унапређују систем рада на ЕТФ-у, а у плану је оснивање научног института који би финансирала Електропривреда Црне Горе“

драматично брзе промјене нарочито у области информационо-комуникационих технологија, све до данашњих настојања да идемо у корак са енергетском транзицијом и неким нововажећим постулатима савремених електроенергетских система.

Едуковали смо велики број електроинжењера, од којих су многи изградили респектабилне каријере или, тренутно, воде најважније електроенергетске субјекте и ИТ компаније.

Тренутно на Електротехничком факултету студира око 2000 студената, који су основа за просперитет наше струке у будућности. Ако се свему дода висок квалитет научно истраживачког рада наставника и сарадника Факултета, те препознатљивост и цијењеност у међународним оквирима, ето разлога за задовољство и потврде да се наша мисија успјешно спроводи.

Задовољство урађеним – ДА, али право на успаваност и ловорике немамо. Зато је изазов бити дио Електротехничког факултета и борити се да сваки дан направите барем минијатурни корак напријед. Просто, бавити се електротехником је привилегија, али и пристанак да не постоје претходне заслуге, већ само нови дан и захтјев који носи са собом.

Да ли радите на побољшању услова за рад на факултету и какав је положај студената?

Апсолутно, то је наша потреба и обавеза како према актуелним студентима, тако и према генерацијама које су предано градиле Факултет. Морамо наставити ниску успјеха коју су они започели, морамо пратити развој електротехнике, пратити савремене научно-образовне трендове, али и послушати глас студената – њихове потребе и жељу да са аспекта услова студирања не буду инфериорни у односу на своје колеге из региона. Свједоци смо неповољне економске ситуације у Црној Гори. Потреба и захтјева је много, а прихода мало, тако да сам се, дошавши те 2019. године на позицију декана Електротехничког факултета, суочио са лимитираним буџетом који је искључиво подмиривао плате запослених.

Како у таквим условима правити развојну стратегију? Готово беспомоћна ситуација. Схватио сам да мој једини излаз може бити да пробудим енергију и емоције алумниста Електротехничког факултета, тј. свих нас које је Факултет сурово васпитавао, којег као таквог волимо и осјећамо да му дугујемо за успјехе које смо остварили након дипломирања и напуштања његових

трошних клупа. Точак се закотрљао и током четири године деканског мандата прибављено је око 600 хиљада еура донација, којима смо реновирали све амфитеатре и рачунарске сале и довели их до нивоа репрезентативности. Спроводимо и опсежну акцију опремања и оснивања нових лабораторија, па с поносом могу констатовати да наши студенти имају изузетне радне услове и могућност да свој потенцијал развију на најбољи начин.

Да ли су научне истраживачке активности, пројекти остварени у складу са планираним?

Након великих проблема које смо имали током „владавине“ корона вируса, када су готово замрли пројекти, али и значајан дио научно-истраживачких активности, када је главна идеја водила била преживјети и одржати регуларност наставног процеса, враћамо се у рутину. Поново смо партнери и носиоци бројних пројеката, поново путујемо, учествујемо на конференцијама, преносимо своје и усвајамо нова знања и искуства. Наши пројекти су и интенције да на Електротехнички факултет уведемо нове студијске програме, па се интензивно ради на увођењу програма Информационе безбједности и мастер студијског програма Напредне електроенергетске мреже.

Дугогодишња сарадња ЕТФ-а и ЕПЦГ се наставља, колико вам заиста значи помоћ и подршка државне електроенергетске компаније?

Електропривреда Црне Горе је један од оснивача Електротехничког факултета. Дакле, ЕПЦГ је знатно више од привредног партнера. Не постоји природније везе и природније сарадње од сарадње ЕПЦГ и Електротехничког факултета. Свака наша грешка у образовању студената има директне импликације на квалитет кадра који се запошљава у Електропривреди Црне Горе и остварене пословне резултате. Опет, евентуални изостанак подршке и размијевања од стране ЕПЦГ лишава наше студенте и Факултет неопходне финансијске помоћи, организовања стручних посјета и праксе. Дакле, упућени смо једни на друге, једни без других не можемо и поносан сам што тако размишља и актуелно руководство ЕПЦГ,

предвођено Милутином Ђукановићем и Николом Ровчанином. Степен разумјевања који имамо је изузетан и свакомоје аргументовано обраћање и захтјев бива готово експресно прихваћен и процесуиран. Довољно је напоменути да смо крајем фебруара текуће године отворили реновирану лабораторију за основе електротехнике, опремљене донацијом ЕПЦГ, да смо добили додатних 50 000 ЕУР за успостављање потпуно нове лабораторије за обновљиве изворе енергије, да смо укључени у све важне пројектне и развојне активности ЕПЦГ, да смо подстакнути да размишљамо и о оснивању посебног научног института којег би финансирала Електропривреда Црне Горе, а у којем би посао могли наћи готово сви свршени студенти ЕТФ-а. Дакле, сарадња наше двије институције је за примјер и лично ћу урадити све да тако и остане.

Заједничко дјеловање науке и привреде једини је пут развоја. Како се прилагођавате новим трендовима?

Потпуно сам сагласан и Ваша констатација има пуно утемељење. Кроз одговор на претходно питање можете закључити да без снажног и квалитетног Електротехничког факултета не може ни снажна Електропривреда Црне Горе, а самим тим ни просперитета за Црну Гору. Ми из академске заједнице смо свјесни да наша наука мора бити примијењена, мора бити у служби привреде и укупног друштвеног развоја. Зато се мијењамо, осавремењавамо наставу,

стављамо већи акценат на практичну компоненту знања. Наравно, то је све процес, то траје, не мијења се преко ноћи. Има простора за напредак, што је недвосмислено показала активност ЕПЦГ на имплементацији соларних панела и бољег искоришћења соларне енергије у Црној Гори. Фале одређена стручна знања, али знамо шта нам је чинити и што је наш финални циљ. Коначно, при реакредитацији студијских програма ЕТФ-а били су укључени стручњаци ЕПЦГ како би дали своје мишљење за побољшање наставних планова и програма.

Каква су очекивања у овој години и који су планови ЕТФ-а?

ЕТФ не жели изгубити стечену репутацију и зато наши планови морају бити амбициозни и развојни. Настављамо са опремањем лабораторија. Недостају нам квалитетна лабораторија за електрична мјерења и изнад свега лабораторија за технику високог напона. Недопустиво је да продукујемо инжењере који ће радити у постројењима високог напона, а да током студија нису имали прилику да раде у таквим (лабораторијским) условима. Навео сам да радимо на увођењу нових студијских програма, а план је да у блиској будућности дио наставног процеса буде реализован на енглеском језику. Такође, актуелни су и програми цјеложивотног учења и ту можемо остварити додатну сарадњу са Електропривредом Црне Горе.

ЈОВАН ЦИЦМИЛ, НАЈБОЉИ РАДНИК ХЕ “ПИВА” У ПРОТЕКЛОЈ ГОДИНИ

Цијели мој живот је Пива...

Јован Цицмил, машиниста агрегата, миран и омиљен колега, након 38 година рада, добио је награду за најбољег радника у протеклој години. У заслужену пензију, одлази “пуног срца”, захваљан на признању, са много заједничких усмена, на један тежак али узбудљив радни вијек

Татјана Кнежевић Перишић

Награда коју сам добио, велика је “ствар” за мене јер су моји руководиоци и колеге, препознали рад и залагање да посао који радим, завређује поштовање и баш сам срећан због тога, каже овај скромни човјек на почетку нашег разговора. А посао машинисте захтијева пуну пажњу цијелог радног дана; пуштање агрегата у рад, праћење параметара, током мированања-мјерење притиска, уља, контрола расхладних и дренажних пумпи, противпожарне заштите...

Врло одговоран и специфичан посао, на којем човјек мора бити спреман, физички и психички, да реагује у свим ситуацијама; то је 12 сати будног рада, то је посао који се ради 24 сата дневно, каже Јован, додајући да у ХЕ “Пива” постоји пет смјена, са по пет запослених, који раде три дана, па су, онда, три наредна “слободни”.

На сваку интервенцију идемо по двојица, један другогме “чувамо леђа” и зато међуљудски односи морају бити најбољи могући, да би функционалност рада била на висини. Само постројење је смјеш-

тено под земљом, свјетлост је вјештачка, не знаш је ли дан или је ноћ, па магнетна зрачења, док су посебна прича, временски услови.

Било је дана када смо на послу проводили 80 сати, одсјечени од свијета, али све то прође, и све се то послјије прича као анегдота, уз осмијех и невјерицу, али то вам је живот и рад у Пиви, каже Јован.

Много је 38 година у таквим условима...Коју пивску зиму посебно памти?

Велико је невријеме било 2005. а богами и 2012. године... На посао смо долазили бродом и хеликоптером.

Једном оним великим, грчким...И хоће пилот да се спушти на плато испред; покушава два пута, не може.. Трећи пут баш “кнапирао”, али

како се спушта, повијају се борови околу, пропада снијег, тоне...све мислиш дако слети и да изађемо! Кад је у одласку требао да прихвати раднике, неће жив да се спушта, но бацио сајлу да диже људе горе, прича Јован, са осмијехом невјероватно искуство. Каже, дру-

ги пут са бродом:

Бродом је лакше, он иде до бране, онда изађемо, па се спуштамо до команде степеницама...а њих око 800.. и није проблем спуштити се, но како се успети горе, кад заврши смјена? Е мени је требало бар 20 минута, док, богами, онима са лошим здрављем и старијима бар два сата...па баш онда “одрадиш смјену”....

Било је ту свега и свачега; слети лавина, затвори путеве, не можете никуда, но сједи ће си...накупи се ту и до 80 сати на послу, каже Јован. Тако су, каже, једном колеге ноћиле-у тунелу!

Те 2012.године је баш била тешка зима; кренуо аутобус са радницима пут Никшића. Испред њега утоварна крчи пут.. Одједном тутан, паде усов иза утоварне, тачно испред аутобуса и тунела! Остадоше радници у тунелу! Док је стигла помоћ, прође ноћ. Брод чека, али кроз доље, једно 20-30 метара стрмине до њега..па полако, један по један...некако се извукоше, прича он.

Тај чувени брод није био кориштен само за кризне периоде:

Раније су пензионере Пиве пратили из електране баш бродом; заплови он, тако, језером, до једног малог пристаништа у шуми; тамо се развије роштиљ, прослава...околу она љепота, мир, баш прелијепо...Сада се све слави у ресторани, а раније се овако прослављало, прича Јован.

Па се опет враћа на оне тешке дане и смјене:

Било је тих опасних моментата колико хоћеш; те 2005. године баш дошао у смјену, а вани велико невријеме, “остадо смо” без оба далековода, и 35 kW и 220 kW!

У тим случајевима, имамо дизел агрегат да пре-ности прекид на пајања

струјом. Али деси се да велики снијег и лавина, затрпа ауспух агрегата! Знамо да морамо изаћи вани и да га морамо ручно откопати... јер вода се слива у бунаре, пумпе је не могу избацити, она тада расте, може поплавити електрану...Било је два сата ноћу кад смо изашли...копај, ради... Е мајчин сине, што смо се помели тада...сјећа се Јован те мучне ноћи.

А који су били ти посебни, лијеви тренуци које памти?

Знаете како; ја сам машиниста, цијели живот радим тај посао. И волим га. Знаете какав је осјећај када све стане, све зависи од вас, кад успијем, са колегама, да поправим квар и “Пива” проради. То ми је увијек било непрочењиво. Та срећа кад чујете да бруји машина поново, да је све у реду, да сте успјели...не могу то да опишем али је тако. За све нас горе...

Смјене су вам као породица; чак и у породици имате трзаја, а код нас не; ми један другог чувамо и све радимо заједно. То се памти и то се једино тако мора радити...Кажем ја овим младим колегама: док се неколико пута не презнојите од страха, ништа од знања! Па ми се чуде...а сви старији радници “Пиве” ће вам овако причати. Јер је Пива, посебна...

Јован ће брзо у пензију. Супруга, син, кћер, снаха и троје унучади; е сад иду нови приоритети, али они најљепши, да помогнем око унучади, каже Јован. Ипак неће ни од Пиве далеко:

Цијели свој живот сам провео у Пиви; што рођењем, животом, што послом. Почео сам рано да радим...нас петоро, село, са 12 година сам радио све што је требало, научио много...У селу Шарихи, на око 25 км од Плујина, ми је огњиште, стара родитељска кућа. Па ћу, са женом и породицом бар љети отићи...Остане то у срцу, док је човјек жив, то родно мјесто, успомене... Пива је дивна и страшна..посебна сваком од нас ко се родио тамо..Не могу ја баш без ње...Јесам неколике године у Никшићу, али она природа је чудо...

Који осјећај доминира сада, пред пензионисање?

Задовољство, што сам радни вијек провео, поштено радећи један посао и што с њега одлазим, а да ни с ким “грке ријечи” нијесам имао...А и вама хвала, што је моја прича остала записана, каже Јован за наш лист.

Јоване, са срећом!

Електропривреда нови спонзор Параолимпијског комитета

Томић се захвалио што је ЕПЦГ у предолимпијској години прихватила да подржи црногорске параолимпијце.

“У име црногорских параолимпијца велико хвала, респект и поштовање што сте као најуспјешнија црногорска компанија, одавно препозната као велики пријатељ црногорског спорта, одлучили да будете дио наше породице и приче у изузетно важној години за наш покрет.

Велико хвала што сте својим ауторитетом, као млад човјек, учинили да то не буде само Електропривреда, већ ће веома брзо још неке друге црногорске компаније бити дио пула ПОК”, рекао је Томић.

Он је нагласио да ће најљепше хвала написати и саопштити црногорски параолимпици у данима који предстоје.

„Чека нас чак осам Европских и Свјетских првенстава до краја године. Искрено вјерујем да ћемо заједно успјешно трасирати пут ка оном што је наш најважнији циљ – Параолимпијске игре у Паризу. Добро дошли у параолимпијску кућу и надам се да ћемо не само ове, већ у дужем периоду, имати подршку ЕПЦГ”, рекао је Томић.

Извршни директор, Никола Ровчанин је казао да је, као и за ПОК, ово велики дан за ЕПЦГ.

„ЕПЦГ, као друштвено одговорна компанија, помаже здравствени и спортски систем и велики број савеза. Са посебним задовољством смо започели сарадњу са ПОК, имајући у виду њихове потребе припремајући се за Параолимпијске игре, остварене успјехе и освојене медаље.

Од свег срца вам честитам на успјесима“, рекао је Ровчанин.

Он је нагласио да га радује чињеница да ће велики број државних компанија и институција подржати ПОК.

„Позивам их да пружимо снажну подршку ПОК. ЕПЦГ је добар примјер, као највећа државна компанија, надам се да ће се трагом нашег примјера велики број привредних субјеката укључити у акцију и пружити подршку. Ово је прва година наше сарадње и надам се да неће бити последња, да ћемо наставити сарадњу на обострано задовољство“, рекао је Ровчанин.

Он очекује да ће кроз спонзорство бити промовисана и компанија на чијем је челу.

„Надамо се да ћете ви као озбиљна спортска организација то учинити не само на домаћим такмичењима, већ и на међународној сцени.

Искрено вјерујем да ће сарадња бити успјешна на обострано задовољство“, закључио је Ровчанин.

ЗОРАН ИВАНОВИЋ, РУКОВОДИЛАЦ ТИМА ЗА
ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ У ФЕБРУАРУ ПОШАО У ПЕНЗИЈУ

Деценије успјешног рада

Пјесници кажу „да су често успомене и сјећања тачнији и од саме стварности“. Вођени том мишњу, живот може бити не оно што се десило, већ начин на који се сјећамо тог догађаја. Одлазак у пензију свакако је догађај када човек сумира како је сазријевао кроз посао, одакле је кренуо и да ли је задовољан са пређеним путем

Драгана Б. Мијушковић

Компанија као што је Електропривреда Црне Горе од самог свог оснивања била је друга кућа великом броју запослених. Неки од њих су ту почели од приправничких дана и дочекали одлазак у пензију, док су неки дошли са већ богатим искуством. Један од њих је и Зоран Ивановић, недавно руководилац Тима за интерну ревизију који је у фебруару ове године пошао у пензију.

Тимски играч, човек високих моралних критеријума у послу, како га описују млађе колеге из тима, био је један од пионира модерног пословања данашње компаније. На питање како

описати Зорана, колеге једноставно кажу „човек који је имао осјећај да уважи мишљење свих чланова тима, без предрасуда, добар ментор од кога су млађе колеге могле много тога да науче“.

Рођен 1957. године у Никшићу, Ивановић је завршио основну школу и гимназију, да би затим одабрао Економски факултет у Београду, Смјер економика и планирање. Након одслуженог војног рока, радио је као финансијски руководилац Завода за грађевинске материјале и геотехнику у родном Никшићу на грађевинско-геолошким и хидрогеолошким пројекта као што су: Обнова објеката пострадалих од земљотреса, испитивања лежишта боксита на За-

граду и лежишта угља у Маочком басену као услова за изградњу другог блока Термоелектране, затим геолошка истраживања ради дефинисања услова градње ХЕ Комарница, ХЕ на Морачи, хидрогеолошка истраживања изворишта Поклонци за водом снабдијевање Никшића, дефинисања услова снабдијевања водом Црногорског приморја са изворишта Каруч на Скадарском језеру и др.

Са богатим искуством 1999. године дошао је у ЕПЦГ на мјесто руководиоца економских послова Друштва, да би од 2002. до 2005. године покривао мјесто савјетника извршног директора за економске послове, гдје је учествовао у значајним пројектима од којих су карактеристични: Прва већа процјена вриједности имовине са Економским институтом из Београда и Енергопројектом, био је члан ЕПЦГ у Електро-координационом тиму (ЕКЦ-Београд) и МДП “Енергоинвест”, а затим члан тима који је Њемачкој закључио први Уговор са KfW за капитални ремонт ХЕ Перућица. Ивановић је предводио и Тим за израду новог Колективног уговора.

Његова велика улога огледа се и у оснивању и организацији ФЦ Снабдијевање, гдје је у том периоду руководио наплатом, а касније и финансијама и рачуноводством, објединивши послове на нивоу Дирекције за РФ све до краја 2010. године. Након тога постао је шеф Службе за зараде и остала примања гдје уз значајну подршку ИТ сектора завршава пројекат шифрирања и обрачуна зарада на свеобухватан начин на нивоу Друштва. Одлуком Одбора директора крајем фебруара 2014. године Ивановића именују за руководиоца Тима за интерну ревизију, гдје је обављао послове све до пензионисања 12.02.2023. године када навршава законом предвиђених 66 година.

Ивановићева богата каријера у ЕПЦГ допуњује се и тиме да је као члан именован у органе Института сертифицираних рачуновођа, те Института рачуновођа и ревизора Црне Горе и Института интерних ревизора.

Ивановић је својом енергијом, а прије свега својим радом, допринио развоју Друштва. На тај начин може да послужи као узор млађим колегама, било да долазе из економских или других науке, како би са поносом могли да се осврну на свој радни вијек.

Зоран Ивановић са колегама

НАСА и БОИНГ праве “Зелени авион”

Чувена свемирска агенција НАСА удружила се са компанијом Боинг како би развили што зеленију технологију за комерцијалне летове. Они ће заједно радити на пројекту „Одрживи летови“, са циљем да изграде, тестирају и користе авионе, који ће смањити емисију штетних гасова. НАСА ће у наредних седам година уложити 425 милиона долара, док ће компанија Боинг око 725 милиона долара. Први пробни лет могао би да се одржи 2028. године. Овај концепт укључује авион са екстра дугим, танким крилима, стабилизационим дијагоналним подупирачима. Са оваквим дизајном авиона, створиће се мање отпора, што заправо значи смањена потрошња горива, а прогнозе су да би могао да смањи потрошњу горива и емисије до 30 одсто.

(energetskiportal.rs)

Цијене CO2 у ЕУ премашиле 100 еура/т

Прогноза хладнијег времена од уобичајеног, у комбинацији са слабијим вјетром, допринијела је расту референтних цијена сертификата за емисије у Европској унији на рекордних 101,16 еура по тони еквивалента угљен-диоксида. Енергетска криза у ЕУ се смирила, макар привремено, будући да је гас пао испод 50 еура по мегават-сату, на најнижи ниво у протеклих годину и по дана. Произвођаче електричне и топлотне енергије, снабдијеваче и потрошаче, ипак чека неизвјесност у погледу резерви фосилних горива, неопходних за следећу зиму, јер су оне такве да би дозволе могле да достигну 150 еура по тони, преноси Bloomberg.

(balkangreenenergy.net)

Њемачка: Привреди ниже цијене струје

Њемачка влада припрема модел који ће омогућити да привреда има ниже цијене електричне енергије, како би била конкурентна фирмама из САД и Кине, које струју плаћају јефтиније. Роберт Хабек, министар економије и климатске акције, изјавио је да је потребно ријешити ситуацију у вези са цијеном струје за европску индустрију, и то ове године. План је да се компанијама обезбиједи електрична енергија из вјетроелектрана на мору, док би дугорочно рјешење било вјетропаркови на мору.

(energetskiportal.rs)

Губитак ЕПС-а у 2022. години је 628 милиона еура

Електропривреда Србије у 2022. години забиљежила је губитак од 73,7 милијарди динара (628,4 милиона еура) што је скоро 400% више него годину прије, када је минус био скоро 15 милијарди динара (127,5 милиона еура). Последњи квартал 2022. је поправио финансијски резултат ЕПС-а јер је остварена добио од 5,8 милијарди (49,5 милиона еура). То је резултат мањег увоза струје од планираног, појефтинјења струје на тржишту, као и мањих трошкова набавке угља. Иначе, струја је плаћана по 248,7 еура, а продавана по 71,5 еура. У иностранству је купљено 3.278 GWh, што је коштало укупно 815,2 милиона еура. Регулисана цијена за домаћинства у Србији је 58,9 еура по MWh.

(energetskiportal.rs)

Француска продужава рок рада НЕ

Француска се деценијама ослања на нуклеарну енергију, а из редовних услова из реактора долази 70 % домаће производње електричне енергије. Међутим, кварови и екстремни временски услови су Француску, прошле године, учинили нето увозником електричне енергије. Корозија у цијевима и напрслине на реакторима су избациле половину њих из строја. Једанаест њих је још увијек ван мреже. Укупно 56 нуклеарних реактора, просјечно су стари 37 година, а Влада намјерава да њихов животни вијек, првобитно дефинисан на 40 година, сада продужи до 60, чак и више година, уз посебан рад на дјеловима који се не могу замијенити. У плану је изградња шест нуклеарних реактора. Циљ је да почну с радом до 2035. године.

(energetskiportal.rs)

Индија гради огромну ХЕ

Индија ће градити акумулацијску електрану како би заштитила земљу и људе од разорних поплава. Пројект акумулацијске хидроелектране Дибанг снаге 2880 MW градиће се на ријеци Дибанг. Процијењена инвестиција је 319 милијарди рупија (или 3,9 милијарди USD), а за изградњу ће требати отприлике девет година. Бетонска гравитациона брана ће бити висока 278 m, са 6 тунела у облику потковице, дужине која варира од 300m до 600m, с промјером 9m, погонске зграде и 6 потковастих тунела дужине од 320 до 470 m, промјера 9 m.

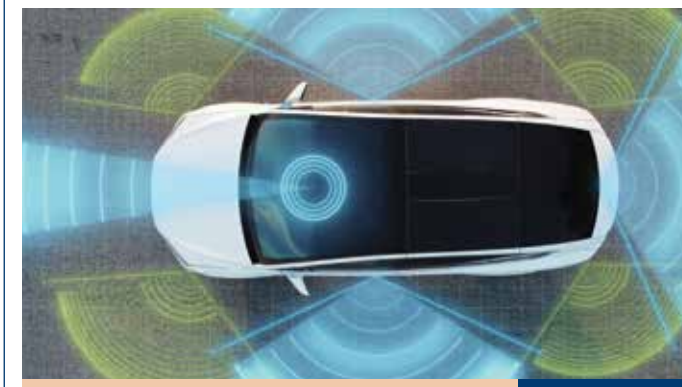
(energetika-net.hr)

Данска улаже велика средства у ВЕ

Данска објављује позив за 9 GW нових вјетроелектрана на пучини, у настојању да чак пет пута повећа те капацитете. Турбине од 9 GW offshore вјетроелектрана, моћи ће да произведу зелену електричну енергију, која је једнака покривању годишње потрошње електричне енергије, за више од девет милиона данских и европских домаћинстава! Данска је, иначе, у десет мјесеци прошле године из ОИЕ, произвела више зелене енергије него у цијелој 2021. или прецизније ради се о 17,48 TWh, углавном из вјетро и соларних електрана.

(energetika-net.hr)

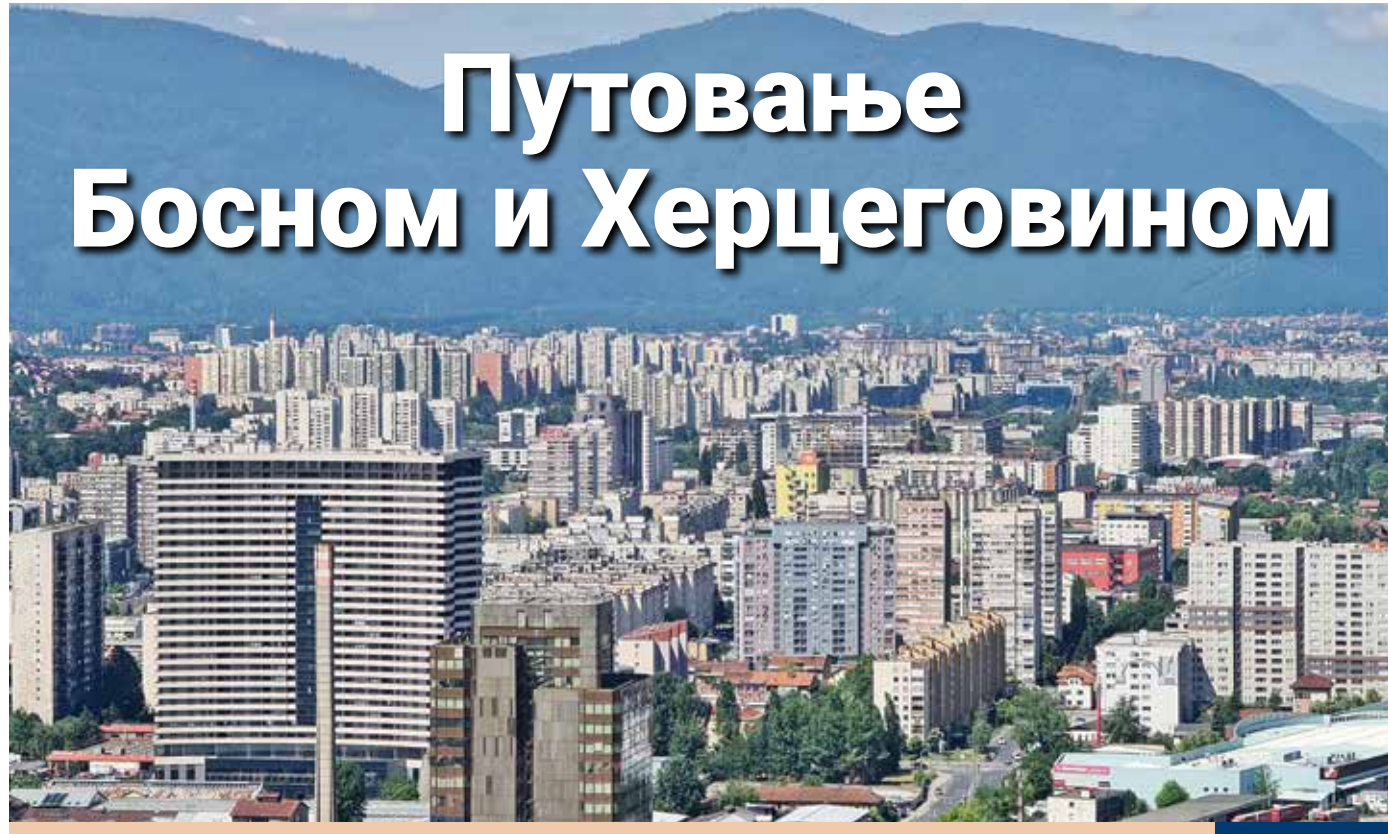

Прва возила без возача, крстаре Европом

Транспортна и ауто-индустрија закорачила је у велике промјене, па је дошао и тај тренутак да данас имамо и возила без возача. Пилот пројекат урађен је у Les Mureaux, западно од Париза. Аутомобили без возача равноправни су учесници у саобраћају са возилима, за чијим воланом сједе људи. Није потребно прилагођавати инфраструктуру за њихово неометано учешће у саобраћају. Слични пројекти се раде у Великој Британији, гдје истраживачи покушавају да оспособе први свјетски самовозећи аутобус.

(energetskiportal.rs)

Путовање Босном и Херцеговином

Први дио одмора сам одлучио да искористим путошеством Босном и Херцеговином. Отиснуо сам се ка Сарајеву, први пут сам тамо био за вријеме студенских дана и цијело вријеме у себи носио најљепше слике које сам доживио на једном од својих путовању. Памтио сам срдачну, веселу, предусретљиву рају, најпозитивнији народ бивше Југославије. Вјеровао сам да је све остало иста, а ништа није исто. Сарајево није што је некад било. Посјетио сам по први пут и Стари град Коњиц, отишао до моста на Неретви, шетао сокацима Мостара, на крају завршио у Дубровнику

Текст и фотографије:
Андрија Касом

САРАЈЕВО НИЈЕ ШТО ЈЕ НЕКАД БИЛО

Ка Сарајеву сам се упутио преко Плужина, то ми је био најкраћи пут. Овим путем, од Цетиња до Сарајева дијелило ме 263 километра. Иако је најкраћи пут, да сам знао какав је пут од границе до Фоче, ишао бих дужом путањом, није ми се журило, имао сам доста времена на располагању. Тај дио пута је катастрофа, и чуду се не могу начудити да постоји такав пут на улазак у једну државу. Али, изгурало се и проласком Фоче почиње сасвим друга прича, одлична магистрала до Сарајева. Предјели за мене нови, саобраћај је био умјереног интензитета и око поднева сам се нашао испред Хотела Сарај, изабрао сам га због одличне локације, до центра је удаљен неких 500 метара. Смјештајући

се одмах сам кренуо у моју пјешачку туру, иако је била несносна врућина, нијесам имао живаца сјећети у соби. Ипак сам дошао у Сарајево. Баш чаршију брзо сам обишао и поново осјетио атмосферу Капали чаршије у Истанбулу. Безброј локала, кафића, ресторана, сувенирница, продавница са свакаком робом...а све препуно туристима из многих земаља свијета. Тих дана Сарајево је било препуно туриста, то се виђело на сваком мјесту. Како сам прошао оно што сам некад давно прошао, упутио сам се дијелу града за који кажу да су Аустроугари изградили. Два посве различита дијела града, један поред другог, тај контраст ми је био занимљив. И у овом дијелу града све је препуно туриста, али некако у том дијелу никако нијесам могао осјетити душу града, коју сам осјетио на Баш чаршији. Вриједјело је видјети и једно и друго. Како су љетњи дани дуги, послије ручка „Код Жеља“ на чувене ћевапе са кајмаком, упутио сам се ка жи-

чари која води на Требевић. Куповином карте од 10 еура, одмах сам кренуо, требало ми је неко пријатније мјесто, у граду је било превише вруће. Доласком на Требевић, прво сам свратио у ресторану на крову, и заиста доживио потребно освјежење, а са терасе се пружа феноменалан поглед на цијели град Сарајево и његову околину. Ово је била сасвим друга прича. Након доброг освјежења, кренуо сам стазама којима су се одвијала такмичења за вријеме Олимпијских игара. Свака стаза пуна посјетилаца, изгледа нијесам био једини којем је требало освјежење. Неће пред вече, када је освјежење постало јаче од оног које сам желио, вратио сам се у хотел, а вечерње сате провео у дружењу са фотографињом, пријатељицом са инстаграма коју сам први пут срео уживо.

Следећег јутра, моја прва дестинација је био Торањ Аваз, желио сам и са њега виђети панораму града. Упутио сам се ка њему пјешака, мислио сам да је много ближе, али јутрања шетња ми је таман добро дошла. Послије колача и попијене добре домаће кафе, изашао сам на тераси истог и уживао у погледу на град, видео сам га из свих углова, са свих страна. Овђе су настале и неке добре фотке панораме Сарајева.

Задовољан, што сам обишао и торањ, највисочију грађевину у Сарајеву, упутио сам се ка Врелу Босне. Ово ми је био прави погодак, нашао сам се у рају на земљи. Иако су били релативно ранији јутарњи сат, на паркингу сам једва нашао слободно мјесто, тако је било и у башти прелијепог ресторана. И овђе туристи из разних земаља свијета, многи страни језици су чули.

На овој тераси сам баш уживао, као што сам уживао шетњом стазама цијелог комплекса. Овај комплекс је идеалан и за рекреацију, па не чуди што се могао виђети и велики број спортиста у својим јутарњим кондиционим тренинзима. На овом мјесту сам могао провести цијели дан, не би ми досадило, али имао сам договор да се нађем на кафу, на Илици, са пријатељем са инстаграма. Морао сам испоштовати договор, јер доста је ријетко да људи са друштвених мрежа испуне договорено. Међутим, Сарајлије не припадају тој групи, бар не ови са којима преко друштвене мреже одржавам редовне контакте. Нашли смо се код хотела Аустрија, грађевина ме је одушевила као и сав сређени простор око ње. Све ми је личило на неки стари замак са сређеним парковима препуним најљепшим бојама љетњег цвијећа.

Упутили смо се дугом стазом испод

крошњи стогодишњих стабала који су се поносно надвијали над њом. У једној башти, нашли смо мјесто, и овђе је био велики проток људи и уз домаћу босанску кафу у разговору провели одређено вријеме, како је био радни дан, пријатељ се морао вратити на посао. И ово кратко вријеме, било ми је задовољство, упознао сам уживо, човјека који држи своју ријеч.

По повратку у Сарајево, направио сам још једну туру Баш чаршијом и упутио се ка Музеју рата 1990-1995. Волио бих да сам ову посјету прескочио, јер разгледајући исти, кад сам угледао хаљину дјевојчице коју је погодио неко ратно стреливо, једноставно нијесам знао ће сам се нашао, чињело ми се да никад нећу успјети степеницама доћи до излаза. Паре бих дао да нијесам улазио у Музеј, али вријеђело је виђети га. Лутао сам градом, а слика те хаљинице није ми се мицала са ума. Знајући да ме једино природа може вратити у нормалу, још једном сам се упутио ка Требевићу.

Хотел сам био резервисао за четири ноћи, био сам убијеђен да ће ми и та четири дана бити мало, али доласком у Сарајево тек сам схватио зашто туристичке агенције воде туристе само на два дана, два дана су сасвим довољна. Послије друге ноћи прекинуо сам резервацију и наставио ка првој мојој следећој дестинацији, Коњицу.

И што на крају рећи о Сарајеву? Вјеровао сам да је овај град остао исти, какав памтим из студенских дана, а ништа није исто. Сарајево није што је некад било.

Жељко Мијановић

Шахисти ЕПЦГ најбољи у „цугеру“

Мултимедијална сала Универзитетског спортског центра у Подгорици крајем фебруара, угостила је двадесет екипа које су се надметале на Екипном првенству Црне Горе у брзопотезном и убрзаном шаху.

Првог дана играња у категорији „рапидо“, друго мјесто је припало шаховском клубу „Електропривреда“, која је једина успјела да савлада „Будућност“. Наш клуб имао је пет побједа, један неријешен исход и један пораз од екипе „Мимоза“.

Други дан такмичења био је резервисан за „цугер“. Играно је деветнаест кола, а „Електропривреда“ је фуриозно дошла до побједничког пехара. Никшићки састав је остварио осамнаест побједа и само један неријешен исход, те потпуно заслужено дошао до пехара. За „Електропривреду“ су наступали Денис Кадрић, Лука Драшковић, Јован Миловић, Марко Кривокапић, Божидар Кисић и Вук Милетић.

Секретар шаховског клуба „Електропривреда“ Жељко Мијановић рекао је да је овај резултат нестваран, јер од

19 партија побједити 18, је савршено. Говорећи о категорији „рапидо“, Мијановић наглашава да је „Електропривреда“ побједила првопласирану „Будућност“, али је изгубила од „Мимозе“ и зато је изгубила прво мјесто у овој категорији. Секретар клуба најавио је и будуће турнире.

„Првенство Европе за сениоре, појединачно, игра се у Врњачкој Бањи. На том првенству наступа наших пет играча. Април је резервисан за кадетско првенство за дјецу, организатор ће бити је Електропривреда, тачније суорганизатор са Шаховским савезом Црне Горе. Након тога иде лига у мају. Планирамо за Дан фирме, 19. август Међународни турнир у Никшићу, док је крај године предвиђен за Куп шампиона у Драчу“, рекао је Мијановић.

При клубу ради школа шаха, која броји око 40 полазника. Школу води ИМ Боро Миљанић, фиде тренер. Екипа „Електропривреда“ до сада је била седам пута екипни првак Црне Горе и десет пута побједници купа Црне Горе.

Д. Мијушковић

Сви ми смо само ученици у занату у ком нико није постао учитељ.

Ернест Хемингвеј

Човјек живи само данашњи тренутак. Све остало или је већ прошло или је неизвијесно хоће ли доћи.

Марко Аурелије

Човјек може да каже да му живот није промашен ако може бар једну ствар да уради боље од других.

Момо Капор

Ко мисли да је срећан, он је заиста срећан.

Јован Дучић

Успјех је добити оно што желимо. Срећа је жељети оно што добијемо.

Дејл Карнеги

Никад се не чудим што видим људе зле, али се често чудим што их не видим да се стиде.

Жарко Лаушевић

Још није ријешено питање није ли можда лудило највиши степен интелигенције.

Едгар Алан По

Ако ти живот да лимун, направи лимунаду.

Сандра Перковић

Основни проблем са свијетом је у томе што су будале превише самоувјерене, а паметни стално у дилеми.

Бертранд Русел

Два најважнија дана у вашем животу су дан рођења и дан када сазнаете зашто.

Марк Твен

Ако пролазите кроз пакао, наставите ходати.

Винстон Черчил

Пријатељство које је престало постојати није никада ни постојало.

Аурелије Аугустин

Рана коју ти зада пријатељ никада не зацјели.

Кинеска пословица

Злобник може промијенити изглед, али ћуд никада.

Езоп

Има тишина којих се сјећам више него најљепших ријечи...

Борђе Балашевић

tanja.nikcevic@epcg.com

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

НАГРАДЕ
88 кола:

MS INDUSTRIAL
S500 POWERBANK

LENOVO E1 PRO
CRNI SMARTWATCH

x3

x10

REDRAGON THEMIS H220
GAMING GAMING SLUSALICE

x4

DELL PRO LITE TORBA

x5

88. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

Наградно питање:

КОЈЕГ ДАТУМА ЈЕ ЕПЦГ ЖЕЉЕЗАРА
НИКШИЋ ПОЧЕЛА СА РАДОМ

ПРАВИЛА:

Право учешћа у наградној игри имају само запослени у ЕПЦГ који тачно одговоре на питање и пошаљу купон са одговором и личним подацима. Сваки запослени може послати само један купон. Сви који пошаљу два или више купона, као и они који погрешно одговоре на питање, биће дисквалификовани. Наградну игру приређује Сектор за корпоративне комуникације, те запослени у њему не могу учествовати.

Купоне је потребно послати најкасније 15 дана од изласка листа на адресу ЕПЦГ, Сектор за корпоративне комуникације, Вука Караџића 2, Никшић, са назнаком „за наградну игру“, или убацити у за то предвиђене кутије.

Добитници ће бити контактирани по извлачењу, а њихова имена објављена у наредном броју листа Електропривреда.

КОМИСИЈА ЗА ИЗВЛАЧЕЊЕ:

Татјана Кнежевић Перишић (Сектор за корпоративне комуникације)
Миодраг Вуковић (Сектор за корпоративне комуникације)

” ДОБИТНИЦИ 87 КОЛА:

Фритеза Упо 14700W за 1kg помфрита Tefal X 3

1. Владимир Никчевић (Дирекција)
2. Тања Гардашевић (ТЕ Пљевља)
3. Нада Ацић (ХЕ Пива)

Дигитална кухињска вага 5kg X 8

1. Душко Мијановић (Снабдијевање Никшић)
2. Дарко Ројевић (ХЕ Пива)
3. Милош Јаредић (Дирекција)
4. Младен Јоксовић (ТЕ Пљевља)
5. Светозар Раичевић (Снабдијевање)
6. Владета Канкараш (Снабдијевање Пљевља)
7. Бојан Ћорић (ХЕ Пива)
8. Милан Јокић (Дирекција)

Тостер за сендвиче S 1170 750W бијели ECG X 11

1. Ранка Бановић (Снабдијевање)
2. Неда Ђуричковић (Дирекција)
3. Божидар Лонцовић (ТЕ Пљевља)
4. Слободан Благојевић (ХЕ Пива)
5. Нада Јевтић (Дирекција)
6. Лидија Рабреновић (Снабдијевање Херцег Нови)
7. Ива Тодоровић (Дирекција за ОИЕ)
8. Наташа Чизмовић (Дирекција)
9. Иван Чизмовић (Дирекција)
10. Лидија Брновић (Снабдијевање Подгорица)
11. Радмила Перовић (Снабдијевање)

Тигањ за палачинке 25cm Tognana X 2

1. Јелена Јовановић (Снабдијевање Херцег Нови)
2. Божидар Међедовић (ХЕ Перућница)

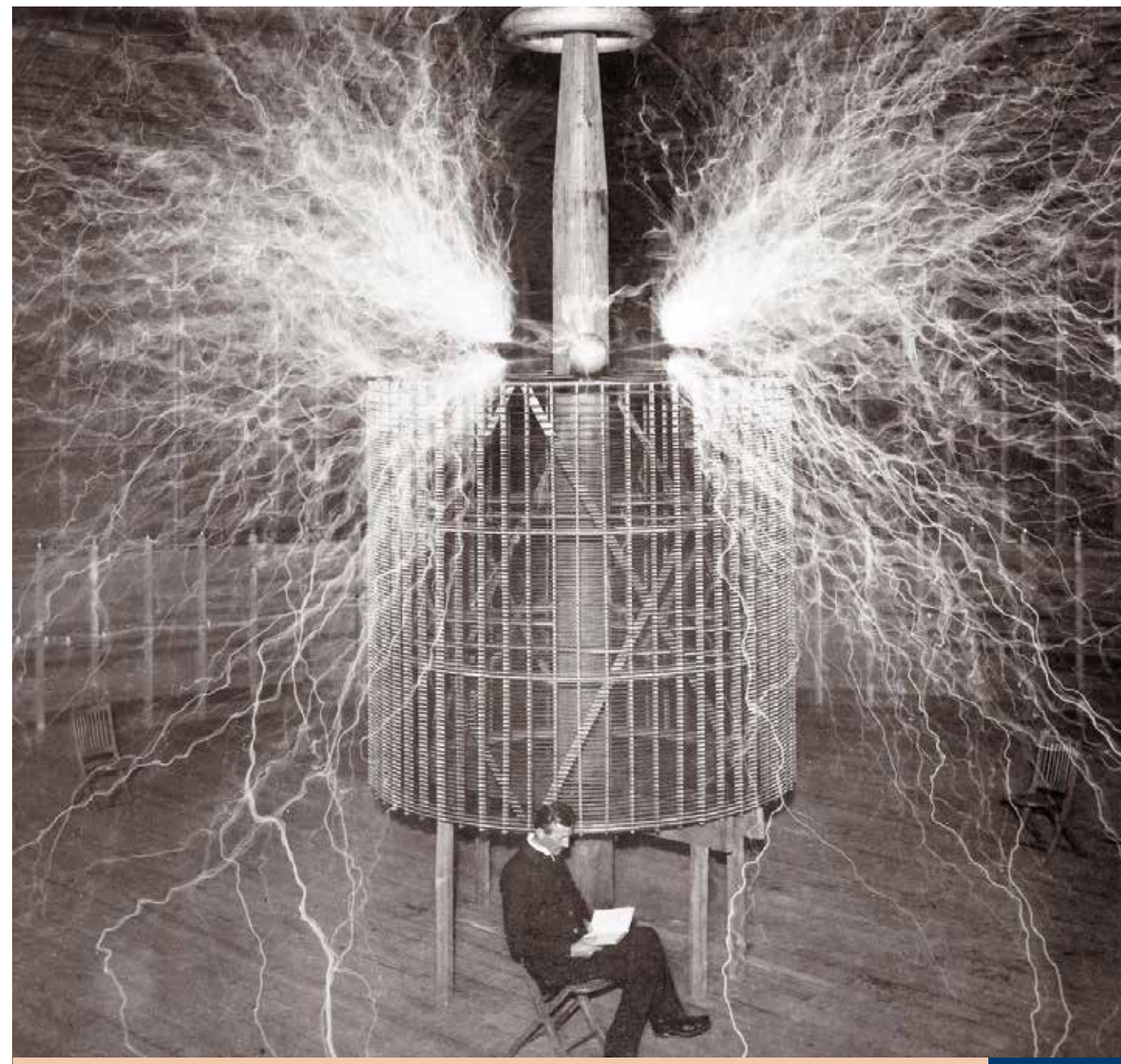
Име и презиме:

Пословна јединица:

Број телефона:

е-маил:

Одговор:

НИКОЛА ТЕСЛА

Никола Тесла је рођен 1856. године у Хабзбуршкој монархији. Његово родно мјесто Смиљан је у данашњој Хрватској, а његова породица је била српска. У Њујорк је стигао 1884. године, како би радио за славног проналазача и бизнисмена Томаса Едисона. Дошао је из старог свијета и постао један од протагониста модерног времена.

Кад је крочио на америчко тло, инжењер електротехнике и машинства и футуриста имао је свега пар центи у џепу и нацрте за летећу машину. Али Теслу није прославила летећа машина. Он је годинама усавршавао асинхроне моторе који раде на наизмјеничну струју. Стигао је у Сједињене

Америчке Државе баш у правом тренутку, када се захуктавала борба за електричну енергију. Свијет се развијао и било му је потребно више енергије, а научници и бизнисмени су ушли у трку за проналажењем најефикаснијег начина производње и преноса струје којом би обасјали свијет и покренули моћне машине.

Борба се водила између америчког предузетника и инжењера Џорџа Вестингауса и Теслиног шефа Томаса Едисона да би се утврдило да ли ће се за пренос електричне енергије користити наизмјенична струја (АЦ) или једносмерна струја (ДЦ). Примат је добила, управо захваљујући Тесли, наизмјенична струја.

Електропривреда Црне Горе
АД Никшић